

HÅLLBARA HEMAB 2023

OMSTÄLLNINGEN TILL
FOSSILFRITT
GASAR VIDARE

SID 20

KÄRLEK, RESPEKT
OCH ALLAS
LIKA VÄRDE
SID 28

**HÄRNÖSAND
ENERGI & MILJÖ**

– Du kan lita på oss!

Hamdha Faiz

Innehåll

Ledningen har ordet	4
Väsentlighetsanalys	5
Övergripande mål 2023	6
Risker	7
Ny styrelse utsågs vid årsstämman i maj	8
19 miljoner i stöd för bredbandsutbyggnad	8
Ombyggnation och rutinuppdatering för ökad säkerhet	9
Ökad delaktighet ger positiva effekter	10–11
Hållbarhet i siffror – personal	12–13
HEMAB bidrar till de globala målen för hållbar utveckling	14–16
Hållbarhet genomsyrar vår verksamhet	17
EKOLOGISK HÅLLBARHET	
Plockanalysen visar tydliga, positiva effekter med fyrfackskärl	19
Hållbarhet i siffror – återvinning	20–21
Säkerhetssystem vallade in ammoniakläckage	22
Saneringen klar i Nattviken	23
Omställningen till fossilfritt gasar vidare – med bra flyt!	24
Panta mera!	25
Grönt ljus för viktig framtidsinvestering	25
Hållbarhet i siffror – utsläpp och produktion	26–27
Hipp hurra! 10 år av kretslopp	28–29
SOCIAL HÅLLBARHET	
Sponsring för ett inkluderande och hållbart samhälle	31
Kärlek, respekt och allas lika värde	32
Sophie skänker hopp i Härnösand	33
Extremväder kräver ökad digitalisering	34
Småttoch gott från året som gått	35
Kolla det här om strömmen försvinner	36–37
EKONOMISK HÅLLBARHET	
Ett ovanligt utmanande år	39
Elstöd via flaskhalsintäkter	40
Prisdialogen – för en schysst prissättning på fjärrvärme	41
Slopad skattebefrielse på biogas	43
Affärer som drivkraft	44–45
Hållbarhet i siffror – ekonomi	46–47
Blicken framåt	48
Förvaltningsberättelse	49
Ekonomi	53–55

ANSVARIG UTGIVARE: Fredrik Olsson
PROJEKTLEDARE: Magdalena Åkerros
FOTO: Henrik Skanfors
ENSTAKA BILDER: Magdalena Åkerros, Lavenlay Photo, Lasse Näsström, UW-Tech, Lars Wahlström, ToK-stöjd, Simon Visén

OMSLAGSBILD: Hamdha Faiz
GRAFISK FORM: Magdalena Åkerros
SKRIBENTER: Magdalena Åkerros, Fredrik Olsson, Henrik Skanfors
TRYCK: Kopieringsbyrån

Produkten är tryckt på FCS-märkt papper producerat utifrån bland annat ISO 14001 (miljöledningssystem) och OHSAS 18001 (arbetsmiljö).

Pappret har även EU Ecolabel-märkning, vilket innebär att det bland annat har granskats ur ett livscykelperspektiv från råvara till avfall.

Hållbarhetsredovisningen är en del av HEMABs årsredovisning och ett av underlagen till årsstämman i maj.

Byggnader inspirerar mig”

Hamdha Faiz är, trots sin unga ålder på blott 16 år, en konstnär med flera års erfarenhet. Redan som liten skissade Hamdha skissböcker fulla och parallellt med drömmen om att en gång bli domare, växte också intresset och passionen för konsten fram. I år har hon skapat det vackra omslaget till HEMABs hållbarhetsredovisning.

Det är en glad tjej som möter upp i dörren för en pratstund om måleriet och konsten, livet och hållbarhet. Hamdha går sista året i grundskolan och ska ta klivet in i gymnasievärlden till hösten. Men tvärt emot vad man hade kunnat tro så blir det inte något estetiskt program.

— Jag ska läsa Ekonomi med inriktning på juridik, säger Hamdha. Jag har velat bli domare sedan jag var liten. Jag tycker det är roligt att diskutera och att vara med och bestämma, skrattar hon.

Härnösand inspirerar

Hamdha är uppenbarligen en tjej med stora ambitioner och med tydliga mål i livet. Intresset för att göra mer än bara skissa väcktes när hon blev erbjuden att måla majblommans affisch 2021. Inspirationen finner hon på hemmaplan.

— Jag blir inspirerad av alla vackra byggnader i Härnösand. Ett hus är inte bara ett hus, det finns alltid en historia bakom och de bär på många minnen. Dessutom gillar jag hur de är uppbyggda och enkelheten i linjerna. Och så kombinerar jag det med Hamdha-stil så blir det bra, säger hon och ler.

Hållbarhet är inte bara grönt

Hållbarhet är viktigt för Hamdha och hon trycker på att hållbarhet inte bara är grönt.

— Hållbarhet kan vara färgglatt och roligt, säger hon. Men det är viktigt att tänka hållbart. Vi äger inte jorden, utan lånar den bara från framtiden. Vi måste ta hand om den. Tänka hållbart och sparsamt. Resurserna finns inte där för evigt.

En konstnärlig domare

På frågan om vad hon skulle välja och hon var tvungen att välja mellan juridiken och konsten svarar hon efter lite fundering:

— Ska jag vara helt ärlig så blir det juridiken. Jag vill uppnå mycket i livet och med juridiken kan jag göra skillnad. Konsten kommer ändå alltid finnas med mig. Den är en del av mig som jag inte kan vara utan. Jag ska bli en konstnärlig domare, slår hon fast.

Ord från ledningen

Årets Hållbarhetsredovisning är här och när man blickar tillbaka på 2023 är det lätt att konstatera att det blev ett **utmanande år men också ett år fyllt av goda initiativ. Vi har fortsatt bedriva ett fokuserat arbete för att fortsätta vara en relevant samhällsaktör och samtidigt erbjuda våra kunder bästa möjliga service och tjänster till bästa möjliga pris – allt med hållbarhet som ledstjärna.**

2023 blev ett ekonomiskt utmanande år med ett konjunkturläge som tillsammans med höga räntor och bränslepriser gjorde det tufft för oss att klara våra budgetmål. Vår ambition om att hålla gynnsamma priser för våra kunder ligger fast och vi ser att vi klarar oss väl i jämförelse med närliggande kommuner.

Interna effektiviseringar

Ekvationen är inte lätt att få ihop, så för att inte lägga allt för stor börda på kundkollektivet arbetar vi ständigt med effektiviseringar, kostnadskontroll och affärsfokus. Detta kommer vi fortsätta göra under 2024.

Lätt att göra rätt

Det ska vara lätt att göra rätt och vara klimatsmart som medborgare i Härnösand. Vår produktkatalog med bland annat fjärrvärme, återvinningstjänster och biogas bidrar till den omställning av samhället som är helt nödvändig för att klara klimatmål och säkerställa vår planets fortsatta överlevnad. Vi är stolta över vårt bidrag till ett mer ekologiskt hållbart närsamhälle.

Inkludering är hållbart

För att ytterligare bidra till människors välfärd är den sociala hållbarheten en viktig aspekt och en självklar del av vår verksamhet. Vi är övertygade om att ett inkluderande och välkomnande samhälle bidrar till både välbefinnande och välmående. Därför väljer vi att stötta lokala föreningar och initiativ som på ett eller annat sätt medverkar till ett mer socialt hållbart Härnösand där det finns plats för alla.

Digital och hållbar

Allt detta och mycket mer kan du läsa om i den här redovisningen. För att spara på naturens resurser distribueras den numer främst digitalt men vi hoppas att det inte på något sätt förträr läsupplevelsen. Tack för att du som läser tillsammans med oss bidrar till ett bättre Härnösand!

Längst bak från vänster: Fredrik Olsson Chef Kund och marknad samt Hållbarhetschef, Jonas Jacobsson tf Produktionschef, Malin Albonius HR-chef, Marcus Tärnvik Ansvarig Energiaffärer.

Mitten från vänster: Isabell Niklasson tf Ansvarig Cirkulära affärer, Jonas Nyberg Affärsservicechef, Peyman Vahedi Utvecklingschef.

Längst fram: Per Mellberg vd.

Väsentlighetsanalys

I väsentlighetsanalysen ingår både den påverkan som HEMABs verksamhet har på hållbarhetsaspekterna och de förutsättningar som vi skapar för andra aktörer, inklusive lokalsamhället, att öka sin hållbarhet.

HEMAB verkar inom ett brett område och därför är även intressenter identifierade mycket brett. Vi hänvisar därmed till lokalsamhället och samhällsnytta i stort.

Hållbar samhällsnytta

Analysen av verksamheten visar tydligt att vi kan göra störst nytta och skillnad inom hållbarhet, när den skapar förutsättningar för andra aktörer och allmänheten att förbättra sina hållbarhetsavtryck.

- Vi skapar förutsättningar för andra att bli mer hållbara
- Maximal samhällsnytta till låg kostnad ger ekonomisk hållbarhet
- HEMABs verksamheter berör lokalsamhället och bidrar med samhällsnytta
- Hög prestanda i våra anläggningar ger positiva effekter för samhället
- Vi ska vara en ansvarsfull aktör i avfallsbranschen

Energisystem som ger möjligheter

Energi och effekt, i rätt mängd och när den behövs, är grundläggande för samhällets och företagets funktion. Vi möter upp detta i form av:

- Ett balanserat energisystem, med olika energikällor som möts i ett välskött och leveranssäkert elnät
- Att skapa förutsättningar för småskalig produktion av förnybar energi
- Egen produktion av förnybar energi

Trygghet som hållbarhetsfaktor

HEMABs verksamhet har en samhällsviktig funktion i att skapa trygga leveranser av basbehov såsom vatten, el, värme och återvinnings-tjänster. Även utbyggnaden av fibernätet är en prioriterad fråga som skapar möjligheter för människor att bo och verka var de vill. Våra bidrag i detta är bland annat:

- Trygga leveranser som tillfredsställer basbehov och skapar möjligheter
- Vi bidrar till inkludering och lösningar i samverkan med andra aktörer
- Vi bedriver ett aktivt arbete med kunskapsbyggande från förskola till universitet
- Vi har en egen, lokal produktion av bränsle i form av biogas och el

Det cirkulära är avgörande

Att utveckla cirkulär ekonomi och cirkulära flöden är av stor vikt. Vi strävar efter att på olika sätt ge förutsättningar för detta genom att:

- Utveckla cirkulär ekonomi och cirkulära flöden inom verksamheten
- Bidra med förutsättningar för återbruk som inslag i affärsverksamheter
- Förädla restprodukter, som till exempel produktion av biogas och biogödsel av matavfall
- Det ska vara lätt att göra rätt - vi skapar förutsättningar för detta
- Uppmuntra till återbruk och ge kommuninvånarna förutsättningar för cirkulära flöden

Övergripande mål 2023

Stabilt resultat över 3 procent avkastning på totala tillgångar

2023 var ett fortsatt utmanade år ekonomiskt med fördyrade kostnader på grund av omvärldsfaktorer. Kriget i Ukraina fick stor påverkan på bränsle-kostnaderna i fjärrvärmeaffären vilket fick stor resultatpåverkan. Det i kombination med att de förväntade volymerna från deponiaffärer uteblev, gjorde att resultatet blev 1,5 procent avkastning på våra totala tillgångar. Ett fortsatt arbete med processoptimeringar och interna effektiviseringar kommer vara i fokus framåt.

Ett resultat som tål svängningar på elmarknaden och räntenivå

Räntorna steg betydligt mer än förväntat varför de finansiella kostnaderna fick en negativ påverkan på resultatet. Elmarknaden fortsatte att vara nyckfull och volatil, om än inte på tidigare års nivåer.

Vi arbetar aktivt med att optimera vår elproduktion så vi får så mycket betalt som möjligt för den el vi producerar varför vi är beroende av ett väl organiserat och utfört underhållsarbete på både turbin och vindkraftverk.

Maximerad samhällsnytta i relation till kostnader

Vårt långsiktiga arbete med att vädersäkra elnätet har återigen visat sig vara en god investering då antalet avbrott och avbrotts-timmar fortsatt ligger på låga nivåer, trots mer extrema väderförhållanden. Taxe- och avgiftshöjningar har skett för att delvis mota sviktande konjunktur med ökade kostnader som följd men jämfört med närliggande kommuner och jämförbara bolag är taxenivån låg.

En hållbar prestationskultur och en hög säkerhetskultur

Sjukfrånvaron generellt visar samma låga nivåer som under pandemi-åren vilket får anses som gott. Vi dubblade antalet riskobservationer jämfört med föregående år och har inför 2024 satt upp ett mål om ytterligare fördubbling. Det här är positivt! Riskobservationer är viktiga för att vi ska kunna identifiera potentiellt riskfyllda arbetsmoment så att olyckor därigenom kan undvikas. Dessvärre ökade dock antalet olycksfall från 17 till 19 stycken vilket gör att vi ändå inte kan anse oss ha uppnått vårt mål. Vi drar lärdom brett i organisationen, för att kunna sätta in rätt åtgärder med målet att minska antalet olycksfall.

Framtidssäkrade och innovativa leveranser som kunder efterfrågar

Under 2023 fattade HEMABs styrelse beslut om att ändra inriktningen för vår biogasproduktion till att gå från gasform till flytande. Detta på grund av ett tekniskifte och en ökad efterfrågan på flytande bränsle inom främst den tunga transportsektorn. Våra strategier har fortsatt att aktivt omvärldsbevaka trender och nyheter inom våra verksamhetsområden som ligger till grund för kommande investeringar och innovationer.

Förutsättningar ges aktörer och allmänhet att vara mer hållbara

Vi har under året fortsatt att aktivt informera våra kunder om de produkter och tjänster vi erbjuder, inte minst via fyra helsidesuppslag i tidningen Yippie under vår vinjett HEMAB-info. Vårt samarbete med Technichus har fortsatt där närmare 1000 skolbarn kommit i kontakt med vår verksamhet via deras pedagoger. De lagstadgade förändringarna med fastighetsnära insamling av förpackningar kommer få påverkan under 2024 och ett gediget förberedelsearbete kring detta har skett under året.

Risker

Strategiska risker

Händelser i vår omvärld kan påverka verksamheten positivt och ge oss möjlighet att skapa ett högre värde, eller negativt genom risker som kan ha påverkan på vårt resultat. Dessa strategiska risker fångar vi upp i det dagliga arbetet genom omvärldsbevakning, analyser av styrkor, svagheter, möjligheter och hot, samt genom att föra dialog med våra intressenter, delta i branschorganisationer, nätverk, samarbetsforum med mera. Exempel på risker som kan påverka verksamheten i stor omfattning och som ligger utanför vår kontroll, är lagar och skatter, förändringar i klimat och konjunktur, konsumenttrender och priser. Under 2023 har läget i Europa, och framför allt kriget i Ukraina, fortsatt påverka oss och våra kunder. Ett konkret exempel är höjda fjärrvärmepriser till följd av bland annat strypta leveransvägar och skenande inflation.

Miljörisker

De händelser som kan inträffa i vår verksamhet och som skulle kunna ha allvarliga konsekvenser för miljön är större utsläpp av processkemikalier/drivmedel vid kraftvärmeverket/reningssverken och brand i anläggningar. Extrem nederbörd skulle kunna orsaka okontrollerad bräddning med förorening i vattnet som följd. För att undvika och hantera dessa händelser finns rutiner som även innefattar krishantering.

2023 hade vi ett läckage av en ammoniaklösning vid kraftvärmeverket. Tack vare alert personal och fungerande säkerhetssystem kunde läckaget vallas in, viken förhindrade ett utsläpp som kunde haft påverkan på såväl människa som miljö.

Finansiella risker

HEMAB utsätts genom sin verksamhet för ett antal olika finansiella risker som likviditetsrisk, finansieringsrisk, ränterisk, kreditrisk samt risker inom elförsäljning. Koncernens verksamhet är i hög

grad beroende av lagstiftning och annan nationell reglering. De finansiella riskerna hanteras genom uppföljning och kontroller samt att vi på finansieringssidan mixar både rörlig och fast ränta samt olika löptider för att få en bra spridning.

Låg risk för korruption, mutor och jäv

Vi har nolltolerans för korruption, mutor och jäv som regleras i våra riktlinjer. Inom områdena marknad, försäljning och inköp bedöms risken vara som störst för att korruption, mutor och jäv skulle inträffa. Vi har inte haft några misstänkta fall av korruption, mutor eller jäv under året och sannolikheten för att det skulle hända bedöms i dagsläget som låg.

Låg risk för kränkning av mänskliga rättigheter

Eftersom vår verksamhet är begränsad till den svenska marknaden bedömer vi i dagsläget att direkta risker kopplade till kränkning av mänskliga rättigheter är låga. Genom våra leverantörer som verkar i andra länder, finns en indirekt risk. Inga indikatorer finns i dagsläget.

TILLBUD, RISKOBSERVATIONER OCH OLYCKSFALL

Skyddskommitté och skyddsronder

På HEMAB har vi en skyddskommitté som har till uppgift att aktivera arbets-tagare i arbetsmiljöarbetet, företräda arbetstagaren i arbetsmiljöfrågor samt delta vid ändringar i arbetsorganisationen, arbetsprocesser och lokaler. De deltar också vid upprättande av handlingsplaner, framför brister och lämnar förslag på åtgärder.

Under året har skyddskommittén även medverkat i arbetet att ta fram och arbeta med en handlingsplan för arbetsmiljön på HEMAB.

Skyddsronder genomförs minst en gång per år i syfte att kontrollera att lokaler

och anläggningar är anpassade för verksamheten, skötseln av lokaler och anläggningar är god samt att arbetet organiseras på ett säkert och rationellt sätt. Under 2023 har alla delar av verksamheten berörts av minst en skyddsround. Skyddsombuden har liksom föregående år gått ronder på andra affärsområden än det egna, även detta år med gott resultat, varför vi avser fortsätta med samma upp-lägg under 2024.

Tillbud och riskobservationer

Vi arbetar aktivt med rapportering av tillbud och riskobservationer för att undvika olyckor och minska sannolikheten för och konsekvenserna av allvarliga händelser. Vid en rapporterad riskobservation eller ett tillbud, är det närmsta chef som ansvarar för att handlingsplaner med relevanta åtgärder sätts upp och efterföljs. Häre ligger också ett lärande för övriga organisationen så att samma typ av risk inte behöver uppstå på andra ställen. Inte sällan lyfts riskobservationer upp på Intranätet i utbildande syfte.

Många i vår personal rör sig ute i samhället och kliver i och ur höga bilar. Här har vi begränsad möjlighet att ha kontroll över arbetsmiljön och kan bara vädja till fastighetsägare och andra att sanda och hålla rent för att underlätta för vår personal. Andra olycksfall kan till exempel vara klämskador, stukningar och sträckningar. Under året hade vi 62 riskobservationer, vilket är en ökning från föregående år. Målet för 2023 var att dubbla antalet riskobservationer för att på så sätt fånga risker och åtgärda dem innan de utgör någon fara. Vi kan konstatera att vi nått detta mål med råge, då antalet riskobservationer föregående år var 28. Vi hade 35 rapporterade tillbud under 2023, jämfört med 18 året innan. Antalet olycksfall ökade tyvärr från 17 till 19 stycken, varav 4 var färdolycksfall.

VÅR VISION

VI SKAPAR INNOVATIV SAMHÄLLSNYTTA FÖR ETT ATTRAKTIVT OCH HÅLLBART HÄRNÖSAND

AFFÄRSIDÉ

LÅGA PRISER PRIORITERAS FÖRE AVKASTNING

Vi är en viktig resurs i utvecklingsarbete och profilering av kommunen och våra verksamheter ska omfatta fjärrvärme, fastighetsrenhållning och återvinning, vatten och avlopp, elnät, vindkraft, biogasproduktion, fordonsgasstation, bredband, laddinfrastruktur och engagemang i lokalsamhället.

KÄRNVÄRDEN

PERSONLIGT ANSVARSTAGANDE LOKAL NÄRVARO OCH SAMVERKAN

Personligt ansvarstagande innebär för oss mod, delaktighet och målinriktning. Våra kärnvärden ska leda till kostnadseffektivitet, långsiktighet och störningsfria leveranser.

Ny styrelse utsågs vid årsstämman

Det blev en välbesökt tillställning när HEMAB tillsammans med övriga kommunala bolag Härnösandshus och Technichus den 16 maj höll gemensam årsstämma på Härnösands bibliotek.

För HEMABs del valdes en i stort sett helt ny styrelse med ordförande Jasenko Omanovic i spetsen.*

– Det känns spännande, lite pirrigt och jätteviktigt, summerade Omanovic direkt efter årsstämman. Min uppgift som nyutträtt ordförande för bolaget är att bevaka att ägarens ambitioner efterlevs och tillsammans med styrelsen verka för bolagets bästa. Det är ett viktigt uppdrag.

Den första tiden för styrelsen handlade mycket om att inhämta kunskap från organisationen och sätta sig in i de olika verksamheterna. Styrelsen planerar under 2024 att genomföra ett stort antal verksamhetsbesök för att praktiskt förstå hur de i många fall komplexa processerna fungerar, och för att få en bredare kunskapsbas att utgå ifrån i sitt uppdrag.

Intensivt arbete med rekrytering

I augusti aviserade vd Lena af Geijerstam Unger sin avgång och ett intensivt arbete inleddes med att hitta en efterträdare. Styrelsen utsåg en rekryteringsgrupp som, med hjälp av en extern rekryteringsfirma, gjorde urval och träffade kandidater bland det stora antalet sökanden. I november fattades sedan beslutet att utse Per Mellberg till ny verkställande direktör.

* Styrelseledamöter:

Jasenko Omanovic (S) ordf
Susanne Forsberg (S) 1 vice ordf
Ester Hemström (M) 2 vice ordf
Maria Ljung (Mp)
Lennart Molin (S)
Anders Nordström (KD)
Glenn Sehlin (SD)

Suppleanter:

Rune Danielsson (S)
Lena Johansson (S)
Thomas Andersson (S)
Ann-Charlotte Sandelin-Jonsson (S)
Anders Bergqvist (V)
Jonas Lundgren (L)
Charlotte Höglund Bystedt (SD)

Personalrepresentanter:

Magnus Holm
Elias Holmberg
Linda Gradin (ersättare)
Erik Gradin (ersättare)

19 miljoner beviljat i stöd för bredbands-utbyggnad

I november 2023 kunde vi berätta att HEMAB och Servanet fått stöd från Post- och telestyrelsen (PTS) för inte mindre än tre projekt - en total summa på 19,7 miljoner kronor. PTS är ansvarig myndighet för elektronisk kommunikation och post i Sverige och de fördelar bland annat Bredbandstödet - pengar öronmärkta för fiberutbyggnad i landet.

– Vi var verkligen lyckosamma i årets bidragsansökningar. Som nätägare såkrade vi viktigt kapital för kommande investeringar i glesbygds fibernät, konstaterar Andrea Hall, Controller på HEMAB.

De tre områdena som beviljades stöd är Överskog-Mörtssal, Södra Härnön samt Ramsjö-Sela. Planen är att projekten ska beredas och marknadsföras till kunder under 2024, byggas under 2025/2026 och sedan avslutas och slutrapporteras till PTS. Med hänsyn till tidigare erfarenheter kommer stamnätet och accessnätet att byggas samtidigt i syfte att minimera risken för kundfrustration.

– När grävningarna startar förväntar sig kunderna en anslutning inom en snar framtid. Drar det ut på tiden börjar samtalen och mejlen komma. Genom att bygga båda näten samtidigt hoppas vi kunna hålla nere tiden från vårt första spadtag tills dess att kunden blir uppkopplad, förklarar Andrea.

Servanet kommer som alltid ansvara för byggnationen och driften av nätet.

Ombyggnation och rutinuppdatering för ökad säkerhet

Att jobba i Kundservice är ofta ett väldigt trevligt och omväxlande uppdrag med trevliga kundmöten. Vissa möten är dock mindre trevliga, särskilt när de sker i verkligheten och ter sig hotfulla.

Det var dagen före julaften 2022 som en aggressiv och omedgörlig kund besökte vår reception och hotade en av våra kundservicemedarbetare.

— Det var en klart hotfull situation som upplevdes som mycket obehaglig för vår personal, säger Fredrik Olsson, chef Kund och marknad.

Eftersom det var dagen före julaften och incidenten skedde i slutet av arbetsdagen fanns det inte många på plats i byggnaden varför den enskilde medarbetaren upplevde sig än mer utsatt. Den hotfulla personen kunde till slut avlägsnas och en polisanmälan upprättades. Mannen dömdes senare, bland annat för olaga hot.

Åtgärder för en tryggare arbetsplats

Detta blev startskottet till en längre åtgärdskedja för att till skapa en tryggare arbetsplats.

— Den första åtgärden vi vidtog var att stänga receptionen helt till dess att vi som arbetsgivare kunde garantera en säker arbetsmiljö för våra anställda, säger Fredrik Olsson. Därefter såg vi över receptionens utformning där vi bland annat breddade disken, vilket försvårar för obehöriga att ta sig över och in i lokalen. Vi säkerställde också våra larmfunktioner och dörrar så att vårt skalskydd fungerar på det sätt vi önskar.

Översyn av generella riktlinjer

Händelsen blev också den utlösande faktorn att se över bolagets generella riktlinjer för att förebygga och hantera hat, hot och våld.

— Vi hade riktlinjer sedan tidigare men det fanns skäl att uppdatera dem, säger Fredrik. I och med sociala mediers intåg och den allmänt hårdare samtalstonen som inte minst visar sig där, behöver vi anpassa våra rutiner till rådande samhällsklimat. ►

”Det var en klart hotfull situation som upplevdes som mycket obehaglig för vår personal”

Fredrik Olsson, Chef Kund och marknad

► HEMABs grundläggande inställning är att vi aldrig accepterar den här typen av beteenden och att vi som offentlig aktör har en skyldighet att tydligt markera och stävja detta.

Kommunens våldsförebyggande samordnare bjöds också in för att berätta hur man ska agera i hotfulla situationer och hur man kan förebygga att de uppstår. När dessa åtgärder fanns på plats kunde receptionen öppnas igen för besök men nu med begränsade öppettider.

— Vi har valt att smälta av våra öppettider för att säkerställa att vi aldrig är ensamma i mötet med kund, säger Fredrik Olsson. Med lite mindre generösa öppettider kan vi säkra dubbelbemannning vilket jag tror är den enskilt mest trygghetsskapande åtgärden. Det kan upplevas som att vi är mindre tillgängliga men det går fortsatt att både besöka och kontakta oss i sina ärenden men man kan behöva lite mer framförhållning än tidigare. ◻

Ökad delaktighet ger positiva effekter

På HEMAB värdesätter vi mångfald och har nolltolerans mot kränkande särbehandling, sexuella trakasserier och diskriminering. Vi tror starkt på ett aktivt medarbetarengagemang och har under året tagit tydliga steg i rätt riktning.

Malin Albonius, HR-chef på HEMAB har varit aktiv i arbetet med handlingsplanen för arbetsmiljö som tagits fram under 2023 och Camilla Östling, HR-administratör är ivrig att sätta sig in i allt som hänt under året hon varit föräldraledig.

— Det är flera tydliga steg som har tagits mot ökat medarbetarinflytande under året jag har varit borta och det känns väldigt positivt. Jag tror vi är på väg mot något väldigt bra med det här, säger Camilla.

Visselblåsarfunktion inrättad

Vi har nu en visselblåsarfunktion som kan användas för att rapportera och synliggöra allvarliga oegentligheter och missförhållanden av allmänt intresse inom vår verksamhet. I visselblåsarfunktionen hanteras ärendet av extern part för att det ska bedömas neutralt.

— Utgångspunkten för visselblåsarfunktionen är att du ska ha fått kännedom om missförhållanden av något slag genom ditt arbete inom verksamheten. Syftet med rapporteringen ska vara att komma till rätta med och åtgärda eventuella missförhållanden, berättar Malin Albonius.

Medarbetarenkäter

Arbetsengagemang och ett aktivt arbete mot kränkande särbehandling är en viktig del för utveckling av både organisationer och medarbetare. Under 2023 har därför en ny form av medarbetarenkät införts, som mäter medarbetarens tillfredsställelse med sitt arbete, men även hur samarbete med kollegor och närmsta chef fungerar. Förhoppningen är att i ett tidigt skede kunna fånga upp sådant som inte fungerar eller dåligt mående som behöver lyftas och bemötas.

Handlingsplan arbetsmiljö

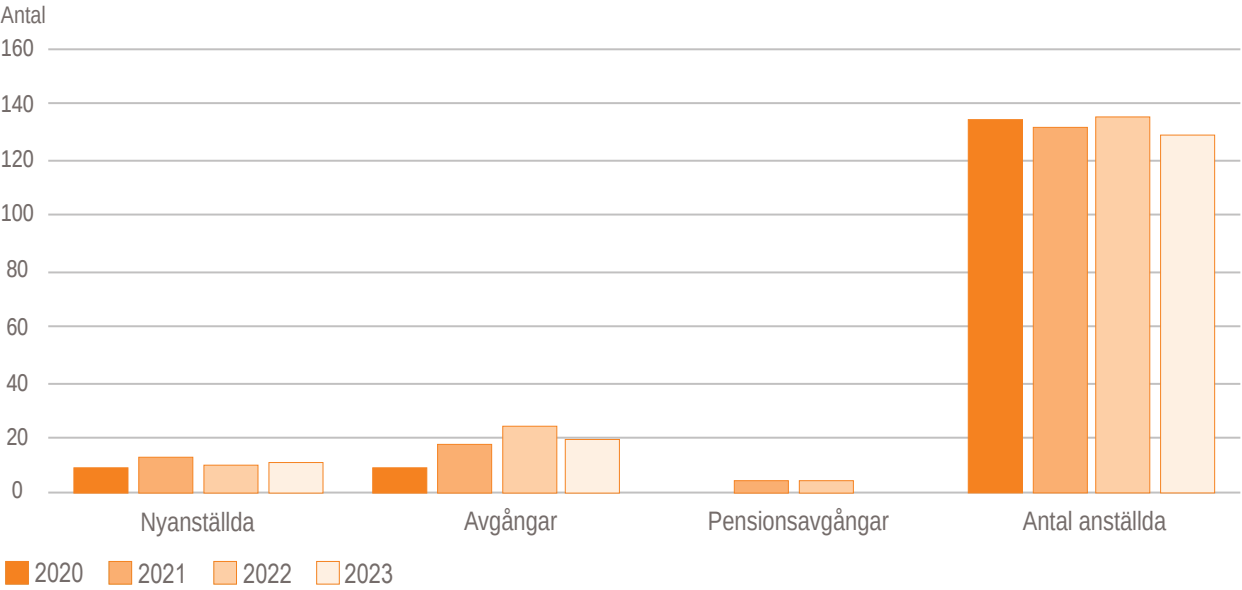
Under året har arbetet med en handlingsplan för arbetsmiljön fortsatt. Representanter för MBL och Skyddskommitté tillsammans med HR-chef och Utvecklingschef har gemensamt tagit fram handlingsplanen utifrån de synpunkter och åsikter som inkommit.

— Vi har lagt stort fokus på kultur och värdegrundsarbete inom bolaget under året som gått. Det har varit ett omfattande arbete som präglats av delaktighet, inflytande och transparens. Varje medarbetare har fått vara med och bidra till vad vi anser är viktigt att ha med i en värdegrund, säger Malin.

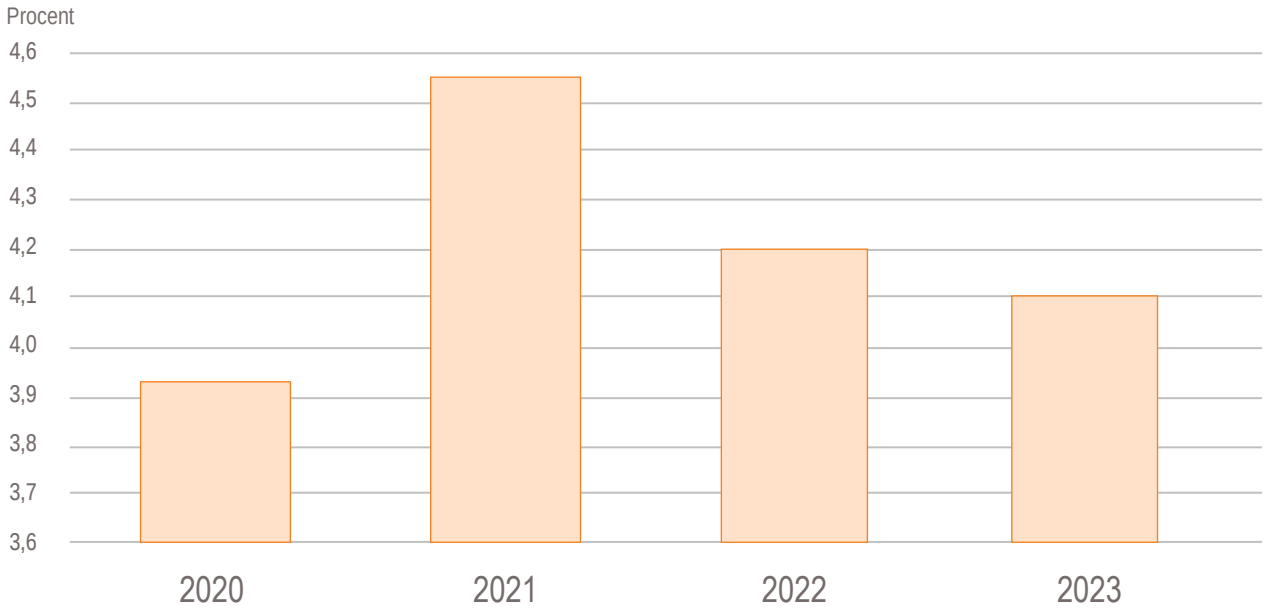
Resultatet har blivit en gemensam värdegrund och uppförandekod som i slutet av 2023 beslutades i styrelsen och inrättades inom organisationen.

— När vi nu tagit fram en uppförandekod kommer arbetet framåt fokuseras på hur vi använder den i vår vardag. Framtagandet av uppförandekoden har tydliggjort hur HEMAB vill arbeta med delaktighetsmodellen och att allas inflytande är viktigt för att vi ska få en drivkraft framåt, avslutar Malin. ▢

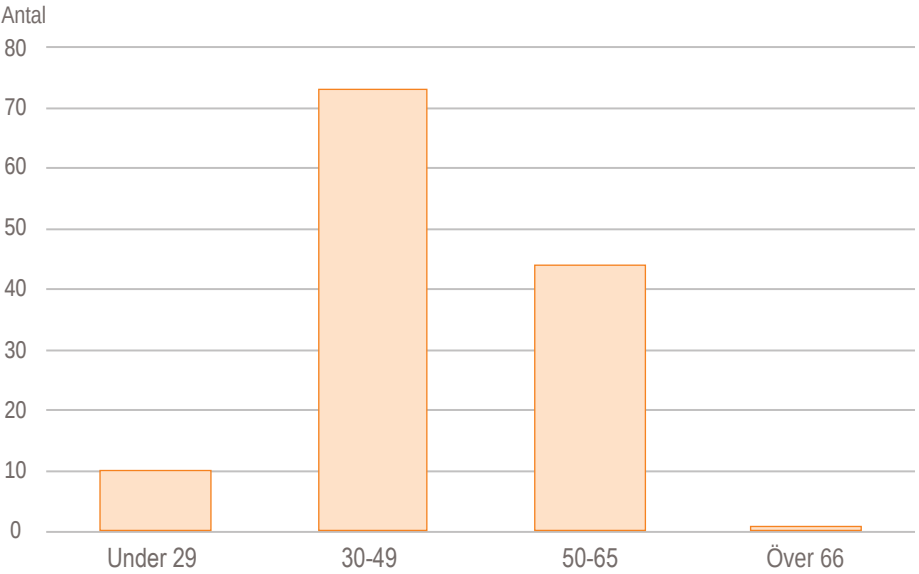
Personalstatistik HEMAB 2020-2023

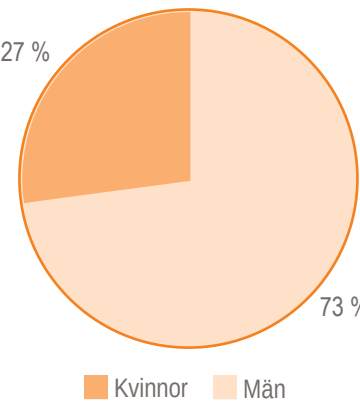
Sjukfrånvaro 2020-2023

Åldersfördelning tillsvidareanställda 2023

Könsfördelning
tillsvidareanställda 2023

Fler anställda kvinnor och mindre sjukfrånvaro
– positiva trender under 2023

Under året har vi haft tio nyanställningar, medan andelen avgångar har varit högre - nitton medarbetare, inkluderat pensionsavgångar. På grund av rådande situation i omvärlden ser vi att vi har något svårare att rekrytera specialister.

Vi har ökat andelen kvinnor jämfört med förgående år, vilket vi ser väldigt positivt på. Fokusområden kommande år är att fortsätta öka andelen kvinnor samt att öka mångfalden inom bolaget.

För att undvika längre frånvaro inom bolaget arbetar vi med hälsosamtal. Avsikten är att i tidigt skede kan motarbeta ohälsa och upptäcka tidiga signaler om något behöver åtgärdas för medarbetaren. Sjukfrånvaron har minskat på HEMAB, vilket vi ser som en effekt av att eventuella problem har fångats i tid.

HEMAB bidrar till de globala målen för hållbar utveckling

Av FNs 17 globala mål för hållbar utveckling har vi på HEMAB fokuserat på åtta specifika mål som vi definierar som mest relevanta och viktiga för vår verksamhet.

MÅL 6 RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA

- 6.1 Säkert dricksvatten för alla
- 6.3 Förbättra vattenkvalitet och avloppsrening samt öka återanvändning
- 6.6 Skydda och återställa vattenrelaterade ekosystem
- 6.8 Stöd lokalt engagemang i vatten- och sanitetshantering

Vi berör hela kretsloppet för vattnet i vår verksamhet. Från råvatten till vattenverket där vi producerar och levererar dricksvatten till härnösandsborna som spolat ut spillvatten via vårt spillvattennät vidare till reningsverken där det renas och så småningom skickas tillbaka till den så kallade recipienten, det vill säga havet i vårt fall. Detta kretslopp är livsviktigt för både människor och djur.

Beslut om ut- och ombyggnad av Kattastrands reningsverk fattades av Kommunstyrelsen i februari 2023 och arbetet har påbörjats. Förutom att vi efter ombyggnationen kommer att minska vår miljöpåverkan, så kommer arbetsförhållandena ute på anläggningen förbättras för våra medarbetare.

Arbetet med kontinuitetsplanen för vatten och avlopp fortsätter i samarbete med kommunen.

En bred sanering har genomförts i Nattviken, såväl norr som söder om den läcka som upptäcktes hösten 2022. Saneringen var klar i början av 2023 och resulterade i att stora mängder skräp och föroreningar hade avlägsnats från Nattvikens botten.

MÅL 8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

- 8.5 Full sysselsättning och anständiga arbetsvillkor med lika lön för alla
- 8.6 Främja ungas anställning, utbildning och praktik
- 8.9 Främja gynnsam och hållbar turism

Anständiga arbetsvillkor och lika lön för lika arbete är självklarheter i ett det moderna företag HEMAB vill vara. Vi ska ha en hållbar prestationskultur där man har möjlighet att få en balans mellan arbetsliv och privatliv med ett hållbart livspussel samtidigt som företaget utvecklas positivt. Därför har vi även fortsättningsvis erbjudit platsoberoende arbete när det är förenligt med arbetsuppgifterna.

Praktikanter och vikarier ses som en viktig del av verksamheten då de själva växer och utvecklas av sin tid hos oss och en praktik eller ett vikariat har vid flera tillfällen även lett vidare till en anställning. Varje år tar vi emot ett stort antal sommarjobbare och semestervikarier. ►

MÅL 7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

- 7.1 Tillgång till modern energi för alla
- 7.2 Öka andelen förnybar energi i världen
- 7.4 Tillgängliggör forskning och teknik samt investera i ren energi

Vår verksamhet bidrar på flera sätt till målen kring hållbar energi. Vår produktion av fjärrvärme sker till 99 procent med biobränsle i form av restprodukter från skogen, samt återvunnen energi och torv. I processen produceras även el som tillsammans med våra fem vindkraftverk står för cirka 30 procent av det totala elbehovet i Härnösands kommun. Vi uppmuntrar till installation av egen produktion av el från förnybara energikällor som sol, vind och vatten. Vi får även tillskott i vårt fjärrvärmesystem från solfångare i Energiparken, Folkhögskolan och Absolicons solpark.

Under 2022 fattades beslut om att fasa ut torven som bränsle vid kraftvärmeverket. Med anledning av prisläget på och osäkerheten kring tillgången till biobränsle har beslut fattats, i dialog med våra kundrepresentanter, att avvakta med utfasningen tills läget är mer stabilt.

Vi strävar efter att få så lite restavfall och så stor utsortering av förnybart material som möjligt. Därför erbjuder vi sedan 10 år tillbaka fyrfackskär som bidrar till bättre utsortering och renare restavfall. Det restavfall som samlas in går till förbränning i Sundsvall och blir till fjärrvärme som värmer sundsvallsborna.

► Vi brukar även ta emot ett stort antal praktikanter av olika sort varje år. När vi anställer sommarjobbare får de gå igenom hela det vanliga förvarandet från arbetsintervju till anställning. Ett sommarjobb är många gånger den första kontakten med arbetslivet och därför tror vi att detta är en viktig del av sommarjobbet, och att lära sig hur det fungerar på en arbetsplats.

Vi har vid flera tillfällen även tagit emot ungdomar som ska göra samhällstjänst eller personer som av någon anledning står långt från arbetsmarknaden. Vi hoppas och tror att det kan bidra till en nystart och ett steg mot en mer strukturerad tillvaro för många.

Varje år delar vi ut vindkraftpengar till lokala föreningar och organisationer som jobbar med att öka attraktionsvärdet för Härnösand, gynna friluft- och naturupplevelser, rekreation eller turism. Vi uppmuntrar även att handla lokalt.

I vår policy kring give aways finns en paragraf om att handla hållbart. Vi undviker långa transporter genom att handla lokalt, vi undviker även material som är jungfruliga eller på annat sätt mindre bra för miljön.

MÅL 9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

- 9.1 Skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer
- 9.C Tillgång till informations- och kommunikationsteknik för alla

HEMAB och Servanet har beviljats stöd för inte mindre än tre bredbandsprojekt. Totalt handlar det om 19,7 miljoner kronor. De områden som beviljats stöd är Överskog-Mörtsal, Södra Härnön och Ramsjö-Sela. Projekten kommer beredas och säljas in till kunder under 2024 för att sedan byggas under 2025/2026. Totalt har 317 lägenheter och 97 villor samt sju företag anslutits till fibernätet under 2023.

Vår biogasproduktion bidrar till att sluta kretsloppet, renare luft och mindre koldioxidutsläpp. Fordonsgas är ett hållbart bränsle som tillsammans med andra fossilfria alternativ är nödvändiga för en hållbar transportsektor och infrastruktur nu och i framtiden.

Eftersom efterfrågan från framförallt den tunga transportsektorn är större på förvätskad fordonsgas har ett arbete påbörjats att ställa om produktionen till flytande biogas. Under 2023 träffades en avsiktsförklaring med Alltank AB om att köpa all den volym flytande biogas som planeras produceras vid anläggningen i Åland. De har också för avsikt att sköta stationsdriften och distributionen till de tankställen som behöver uppföras.

MÅL 11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

- 11.2 Tillgänggöra hållbara transportsystem för alla
- 11.5 Mildra negativa konsekvenser av naturkatastrofer
- 11.6 Minska städers miljöpåverkan

Vi jobbar för ett hållbart Härnösand. Det genomsyrar hela vår verksamhet. Vi jobbar därför hela tiden för att hålla nere våra priser och taxor samtidigt som vi ska säkerställa våra leveranser. Situationen i nuläget är extrem och vi gör vad vi kan för att hålla priserna på en låg nivå trots stora ökade omkostnader för verksamheten.

Vi tar alltid hänsyn till natur- och kulturvärden när vi bygger och bidrar till verksamhet som gynnar återbruk och återvinning av material. Vi erbjuder möjlighet till hållbara transporter via en väl utbyggd laddinfrastruktur och produktion av fordonsgas som båda bidrar till minskade koldioxidutsläpp.

Under 2023 påbörjades det förberedande arbetet inför sommaren 2024 då samtliga småhus och fritidshus med egna kärler kommer att få fyrfackskär. Detta då Regeringen beslutat att fastighetsnära insamling ska införas i hela landet för att göra det enklare för hushåll och verksamheter att sortera sitt förpackningsavfall. Ett beslut vi välkomnar!

En till två gånger per år genomför vi även en grovavfallskampanj där det är möjligt att lämna grovavfall på sex olika platser i kommunen.

Eftersom vi vill uppmuntra fler att lämna sitt ris, sly, trädgrenar och avverkningsrester till oss, erbjöd vi under en period gratis hämtning. ►

MÅL 12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

- 12.2 Hållbar förvaltning och användning av naturresurser
- 12.3 Halvera matsvinnet i världen
- 12.4 Ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall
- 12.5 Minska mängden avfall markant
- 12.8 Öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar

I vår fjärrvärmeproduktion använder vi oss till största delen av restprodukter från naturen, vilket gör att dessa kommer till nytta i form av värme och el istället för att gå till spillo.

Biogasanläggningen bidrar till ett kretslopp från jord till bord. Maten som produceras och som vi äter bidrar i sin tur till matavfall som vi samlar upp och återvinner för att få fram biogas och biogödsel. Matavfallet hämtas med våra återvinningsbilar som också drivs med vår fordonsgas och den gas som produceras erbjuds även lokalt till härnösands- och sundsvallsborna.

Vi är opinionsbildare och ambassadörer vad gäller hållbar konsumtion, avfallssortering, hållbarhet och att handla lokalt bland annat genom samarbete med Erikshjälpen via Återbruket och genom att bistå med insamling av material till återbruksgallerian Re:store Höga kusten samt det nyaste tillskottet Andra chansen där vi säljer bland annat elektronik som annars skulle ha gått till återvinning. Vi har även öppnat en cykelbod där begagnade cyklar finns till försäljning.

Vi strävar efter att vara resurseffektiva och hållbara både vad gäller vårt material och vår personal.

Deponering av avfall är en rigoröst kontrollerad verksamhet som kräver särskilda tillstånd av myndigheter. Vi har dessa tillstånd samt den kunskap och erfarenhet som krävs för att hantera avfall vid deponin vid Ålands återvinningsanläggning.

► Det bidrar till lokal energiåtervinning genom uppvärmning av Härnösand med förnybart bränsle, samtidigt som transporterna till vår uppsamlingsplan vid kraftvärmeverket minskar.

Vi erbjuder platsoberoende arbete, med de positiva effekter det bidrar till i form av minskad bilanvändning, effektiv lokalanvändning och även färre längre resor.

Vår balanläggning för återvinningsmaterial bidrar till färre och mer effektiva transporter av returmaterial, samt mindre nedskräpning i närområdet. Den nya anläggningen möjliggör mottagande av en större mängd material och vi kan därmed utgöra en "hub" för regionen gällande mottagning av material. Vårt samarbete med PreZero gör att vi får ett kontinuerligt flöde av material och en säker och trygg avsättning för detta.

Behandling och förädling av avloppsslam är en fråga vi fortsatte utreda under 2023. En vägvalsstudie har genomförts och ett inriktningsbeslut kommer att arbetas fram under 2024. Gällande biogasens rötrest, det vill säga biogödseln, så har en extern förstudie kring förädlingen av denna genomförts under 2023. Studien visar tydligt att det är värt att gå vidare med ett inriktningsbeslut även kring detta under 2024.

MÅL 15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFOLD

MÅL 13 BEKÄMPA KLIMAT- FÖRÄNDRINGARNA

- 15.1 Bevara, restaurera och säkerställa hållbart nyttjande av ekosystem på land och i sötvatten
- 15.5 Skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer
- 15.8 Förhindra invasiva främmande arter i land- och vattensystem

Vi har fortsatt vara delaktiga i projektet, startat av Energiforsk, gällande biologisk mångfald i kraftledningsgator. Projektet är nu avslutat och rapporter från det finns tillgängliga online.

Bekämpning av invasiva arter är viktigt för den biologiska mångfalden. I samband med stora lupindagen informerade vi om invasiva växter och hur de ska hanteras på ett korrekt sätt. Vi hade även en separat container för detta uppställd på Kretsloppsparken under sommaren.

Vi har fortsatt förstudien som utreder förutsättningarna för att anlägga en multifunktionell våtmark vid Norrstig, som bland annat gynnar biologisk mångfald och kan fungera som ett ytterligare reningssteg för lakvatten från Ålands återvinningsanläggning. Eftersom det fanns sulfidjord i det undersökta området - vilket fördyrar anläggandet - genomfördes en utökad provtagning av marken. Statliga bidrag i form av LONA-bidrag finansierar projektet, som ska slutredovisas till Länsstyrelsen senast 31 mars 2024.

- 13.1 Stärk motståndskraften mot och anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer
- 13.2 Integrera åtgärder mot klimatförändringar i politik och planering
- 13.3 Öka kunskap och kapacitet för att hantera klimatförändringar

Vi genomför flera åtgärder i vår egen verksamhet som är relaterade till väntade, framtida klimatförändringar. Vi ser att såväl biogasproduktion som upprättande av vattenskyddsområden, vädersäkring av elnätet och byggande av vindkraft är några av de faktorer som vi bidrar med i det arbetet.

Vi underlättar för härnösandsborna att göra hållbara val genom att tillhandahålla lättillgängliga återvinningscentraler, underlätta utsortering genom fastighetsnära insamling av olika material och skapa förutsättningar för att köra fossilfritt.

Hållbarhet genomsyrar vår verksamhet

HEMAB bedriver verksamhet inom fjärrvärme, fastighetsrenhållning och återvinning, vatten och avlopp, elnät, vindkraft, biogasproduktion, fordonsgas, bredband, laddinfrastruktur och engagemang i lokalsamhället. En bred verksamhet som har påverkan i hela samhället. Därför ser vi det som självklart att vi föregår med gott exempel i hållbarhetsfrågor och strävar efter att ha så liten klimatpåverkan som möjligt.

Vi ska ha en hållbar organisation där vi använder våra resurser effektivt och hållbart i ett långsiktigt perspektiv. Därför behöver vi även arbeta med att analysera kommande utmaningar så att förebyggande insatser kan genomföras.

Hållbarhetsgrupp och strategier

Vår Hållbarhetsgrupp och våra strategier har viktiga funktioner i det framtidsytande arbetet, bland annat genom att ta fram en klimatanpassningsplan för HEMABs verksamhet, där vi gör en analys av vilka effekter klimatförändringarna har för vår verksamhet och vilka åtgärder vi kan vidta förebyggande för att möta kommande utmaningar.

Energiaffärer

Energibegreppet genomsyrar hela vår verksamhet i form av värme, el och drivmedel. Det globala målet "Hållbar energi till alla" ligger nära oss och är något vi jobbar med bland annat genom att möjliggöra tester av nya energilösningar i Energiparken. Vi verkar även för en ökad andel förnybar energi och förbättrad energieffektivitet i våra verksamheter.

Alla hållbarhetsperspektiv beaktas inom såväl Fjärrvärme som Elnät. Ekologiskt satsar vi bland annat på 100 procent förnybart bränsle och söker innovativa lösningar i samarbeten som bidrar med solvärme till fjärrvärmenätet. Stolpar med miljöfarlig kreosot byts ut mot mer hållbara alternativ, vilket minskar vår miljöpåverkan via elnätet. Vi har även ställt om för att undvika helikopterbesiktningar och istället kunna inspektera ledningsgator med drönare i större utsträckning.

Ekonomiskt smarta insatser

Ekonomiskt investerar vi i smarta lösningar som gör att vi snabbare upptäcker

läckor i fjärrvärmenätet och kan genomföra åtgärder. Socialt samarbetar vi med Arbetslivsförvaltningens resursgrupp och tar emot praktikanter med olika behov. Vi har även ett långvarigt samarbete med Heta utbildningar som genererat återväxt i energibranschen och även ett antal anställningar i vår egen verksamhet.

Lokal elproduktion

Våra vindkraftverk och vår elproduktion i kraftvärmeverket har kapacitet att producera 30 procent av Härnösands totala elbehov. Förnybar, lokalproducerad el som distribueras till våra kunder i närområdet. Dessutom bidrar vindkraften indirekt, genom vindkraftpengar, till utvecklingen av ett tillgängligt och hållbart friluftsliv i Härnösands kommun.

HEMAB har upprättat totalt 60 laddplatser för elfordon inom kommunen. Dessa bidrar till att invånarna i Härnösands kommun har möjlighet att välja mer hållbara transportmedel i sin vardag. Användningen av elfordon bidrar till en kraftig CO2-reducering i jämförelse med fordon som drivs med fossilt bränsle, vilket bidrar till stor miljönytta och till att uppfylla bland annat de globala målen Hållbar energi för alla, Hållbara städer och samhällen och Bekämpa klimatförändringarna.

Cirkulära affärer

Ett hållbart samhälle behöver hållbara individer och en del i det är att komma närmre arbetsmarknaden om man står långt ifrån den. Därför är vi stolta över vårt samarbete med Arbetslivsförvaltningen och deras personal vid Härnösands kretsloppspark och Ålands återvinningsanläggning. Självklart omfattar vår verksamhet inom fastighetsrenhållning och återvinning även ekologisk hållbarhet, som enligt vårt sätt att se det omfattar såväl resurshushåll-

ing i vardagen som innovativa lösningar i större och mindre format.

En hållbar vatten- och avloppslösning är en stor del av de globala målen, bland annat inom områdena Hälsa och välbefinnande, Rent vatten och sanitet, Hav och marina resurser samt Ekosystem och biologisk mångfald. Vi fortsätter att tänka i ett större och längre perspektiv vad gäller klimatförändringar och tillgång till rent vatten samt med uppströmsarbete gällande vad som får spolas ner i avloppet och inte. Vi tar alltid hänsyn till naturvärden och miljö när vi bygger om och bygger ut.

Lokalproducerat fossilfritt bränsle

Vår biogasproduktion ger fossilfri fordonsgas som reducerar CO2-utsläppen med mer än 90 procent jämfört med diesel. Förutom det så bidrar den till många samhällsnyttor både i produktions- och konsumtionsleden. Till exempel bättre luft, minskad övergödning och en utvecklad avfallshantering. Biogasen är en tydlig kretsloppsprodukt och därmed ett bra exempel på hur cirkulär ekonomi kan fungera och hur vi kan göra mer med mindre miljöpåverkan. Biogasen bidrar direkt eller indirekt till flera av de globala målen, så som Hållbara städer och samhällen, Hållbar konsumtion och produktion samt Bekämpa klimatförändringarna, för att nämna några.

Engagemang i lokalsamhället

Ett av våra engagemang omfattar hållbarhetssponsring. Genom denna kan föreningar ansöka om sponsring till insatser som spar på jordens resurser och välkomnar mångfald och gemenskap för de som annars inte skulle få möjligheten – allt detta täcks inom hållbarhetens tre områden; miljö, ekonomi och socialt. □

Plockanalysen visar tydliga, positiva effekter med fyrfackskärl

Hur kan vi minska mängden restavfall och utöka utsorteringen av förpackningar? Det är en knäckfråga när det gäller hushållsavfall och återvinning. Restavfall är kostsamt och en bättre utsortering innebär vinster för både miljön och våra kunders plånböcker.

Resultaten av plockanalysen som genomfördes i slutet av augusti visade tydliga skillnader mellan hushåll med fyrfackskärl och de som hade längre till en plats att återvinna förpackningar.

Mer kunskap är målet

Syftet med att göra plockanalyser är att se hur mycket som slängs i restavfallet som egentligen borde ha sorterats ut och återvunnits. Med sådana insikter kan vi i vår tur rikta vår kommunikation bättre och nå fler som vi ser behöver få mer kunskap om sortering.

Områden med stora skillnader

I analysen har vi tittat på avfall från ett villaområde med fyrfackskärl och ett område utan fyrfackskärl, som istället använder sig av underjordsbehållare. I båda fallen är det fraktionen restavfall som har analyserats.

— Vi kan tydligt se att det är betydligt färre felseglängda förpackningar och tidningar i de hushåll som har fyrfackskärl. Att det är lätt att göra rätt med dessa kärl råder det alltså ingen tvekan om, även om vi såklart skulle önska att siffran var betydligt lägre, säger Cathrine Edholm, Återvinningsstrateg på HEMAB.

Farliga saker i restavfallet

Tyvärr slängs det även en hel del farliga saker i restavfallet, så som elektronik och farligt avfall. Här ser vi inte en lika stor skillnad mellan fyrfackskärl och underjordsbehållare, men oavsett så borde siffran vara noll procent. Cathrine Edholm igen:

— Vi ser att det slängs 0,4 procent småelektronik i fyrfackskärlet och 0,34 procent i underjordsbehållarna. Det låter kanske inte så mycket, men sammanslaget blir det ju ändå det i slutändan. Det ska absolut inte kastas något sådant i restavfallet. Noll procent är siffran vi vill se här.

Exempel på elavfall som felaktigt har slängts i restavfallet är elkablar, USB, e-cigg, rakapparat och en slimpaskin (!) en lampa, en eltandborste och limpistol för att nämna några saker.

— 0,21 procent utgörs av farligt avfall i fyrfackskärlet och 0,13 procent i underjordsbehållarna och här är det bland annat läkemedel, spray och tändare som slängs. Det här är såklart helt oacceptabelt. Läkemedel ska lämnas på apotek för omhändertagande och det andra kan man lämna helt kostnadsfritt på våra återvinningscentraler. Inget sådant ska hamna i restavfallet, säger Cathrine.

Tänkbara förklaringar
Vad orsaken till felsorteringarna är kan vi såklart inte vara säkra på, men många av våra kunder vittnar om att de har mycket lite restavfall och att det skulle kunna vara ett mindre fack för denna fraktion, samtidigt som många tycker det är svårt att få plats med plast- och pappersförpackningar. Det kan vara en av anledningarna till "slarvet" med förpackningar. Men det farliga avfallet är svårare att hitta en förklaring till.

— Att slänga batterier, läkemedel och liknande i restavfallet kan vi inte förklara med annat än okunskap eller slarv och här väddar vi till alla våra kunder att lämna allt sådant avfall till säkert omhändertagande på apotek eller på våra återvinningscentraler, säger Edholm. □

Vid årsskiftet 2026/2027 ska införandet av fastighetsnära insamling för alla vara klart i hela landet. Syftet är att öka utsorteringen av förpackningar och öka återvinningen. Som ett första steg i detta arbete kommer alla villahushåll och fritidshus med egna kärl i Härnösands kommun få fyrfackskärl under våren/sommaren 2024.

Restavfall i fyrfackskärl

20,2 procent felseglängda förpackningar och tidningar.

8,7 procent felseglängt matavfall.

Restavfall i underjordsbehållare

40,2 procent förpackningar och tidningar 10,9 procent felseglängt matavfall.

Farligt avfall

Till farligt avfall räknas allt som kan vara giftigt, cancerframkallande, frätande, fosterskadande, miljöfarligt, smittförande eller brandfarligt. I ett vanligt hushåll kan det handla om exempelvis kemikalier, färger, lösningsmedel, läkemedel, smink och växtskyddsmedel.

Vid årsskiftet 2026/2027 ska införandet av fastighetsnära insamling för alla vara klart i hela landet. Syftet är att öka utsorteringen av förpackningar och öka återvinningen. Som ett första steg i detta arbete kommer alla villahushåll och fritidshus med egna kärl i Härnösands kommun få fyrfackskärl under våren/sommaren 2024.

Ekologisk hållbarhet

Ekologisk eller miljömässig hållbarhet omfattar allt som har med jordens ekosystem att göra. Det handlar om att skydda jordens ekosystem och hantera resurser långsiktigt.

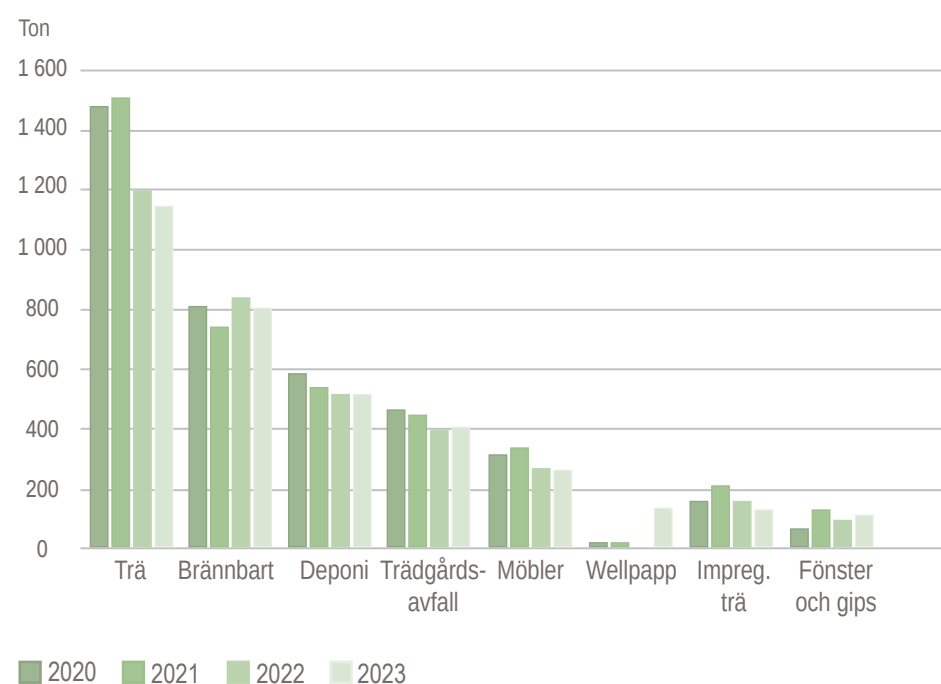
”

Vi behöver hushålla med jordens resurser genom att minska våra nyinköp, återbruka saker i högre utsträckning och återvinna mer material. Ju mer vi tänker på vårt ekologiska avtryck desto mer hållbara blir vi.

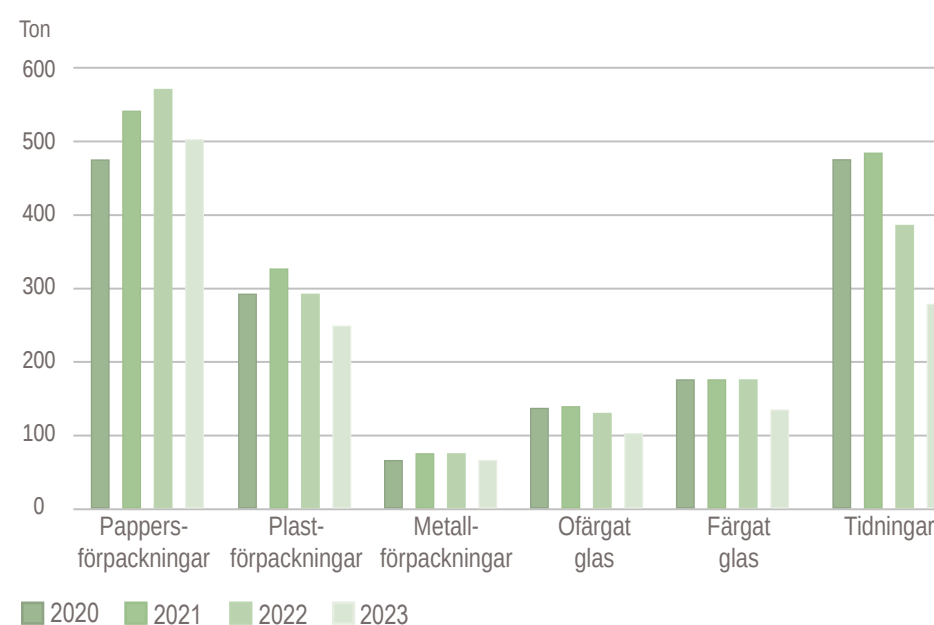
Cathrine Edholm, Återvinningsstrateg

Insamlat avfall vid Härnösands kretsloppspark 2020-2023

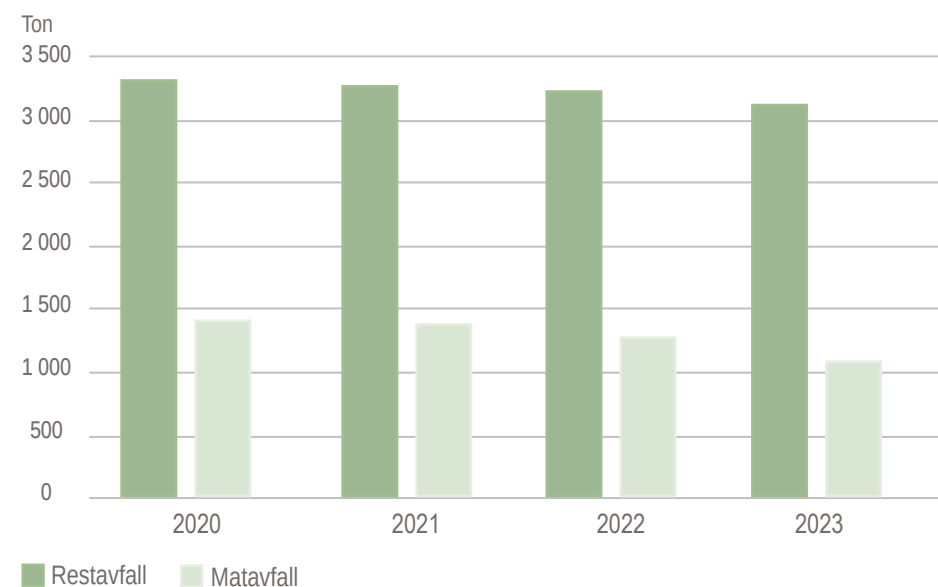

Insamlade förpackningar och tidningar från FNI* och återvinningsstationer i Härnösands kommun 2020-2023

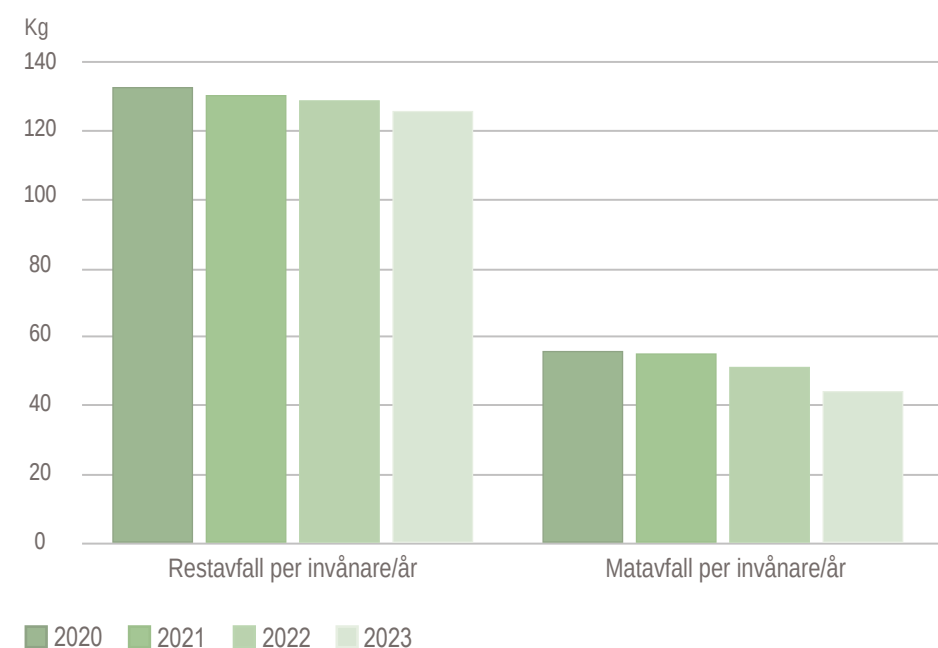

* Fastighetsnära insamling - fyrfackskärl samt kärl eller underjordsbehållare med sortering i direkt anslutning till flerbostadshus.

Insamlat restavfall och matavfall Härnösands kommun 2020-2023

Restavfall och matavfall i kilo per invånare i Härnösands kommun 2020-2023

Mindre restavfall och mer utsorterat

Insamlingen av textilier har fortsatt vid Härnösands kretsloppspark under 2023. Totalt samlades 34,2 ton in. Överlag har trenden de senaste åren varit att mängden restavfall fortsätter minska och att utsorteringen av förpackningar ökar, vilket är glädjande.

Under hösten genomfördes en plockanalys av avfallet från ett område med hushållsnära insamling och ett område utan. Resultatet visade tydliga fördelar med att ha fastighetsnära insamling av förpackningar. Läs mer om detta på sidan 19.

Säkerhetssystem vallade in ammoniakläckage

Under lördagen den 18 mars upptäcktes att cirka 12 kubikmeter ammoniaklösning läckt ut från en cistern till systemets invallning vid Kraftvärmeverket.

Konsekvensen blev förhållandevis liten då de säkerhetsåtgärder som finns på plats fungerade. Invallningen som omsluter cisternen såg till att läckaget inte blev ett utsläpp vilket precis är tanken. Det tillsammans med ett rådigt ingripande från både personal på plats och tillkallad räddningstjänst gjorde att både påverkan på miljö och människa uteblev.

Upprinnelsen skedde ett par dagar tidigare vid en driftstörning till inmatningen. I samband med det behövde pannan stängas av. Det här är ett moment vi gör varje sommar när verket genomgår revision. I normalfallet stängs då både ammoniaksystemet och vattensystemet av manuellt men i detta fall stängdes inte vattensystemet.

Systemets funktion är att reducera NO_x-gaser från kraftvärmeverket och påverkar inte värmeproduktionen. Att stänga pannan under pågående produktion är sällanarbete, så vi förlitade oss på ventiler och på systemuppbyggnaden. Bland annat en backventil som ska förhindra att vattnet rinner "bakvägen". Denna höll dock inte det tätt, vilket gjorde att vattnet blev liggande i systemet och frös, vilket i sin tur orsakade läckaget. Efter detta har vi förstärkt vår rutin för avstängning av pannan mitt i säsong.

Saneringen klar i Nattviken

Hösten 2022 upptäcktes en läcka på en spillvattenledning i Nattviken, vilket vi berättade om i förra årets hållbarhetsredovisning. Läckan åtgärdades inom ett par veckor, men efter det skulle området saneras, vilket tog betydligt längre tid än att laga själva läckan.

I slutrapporten kunde vi se att talesättet "Inget ont som inte har något gott med sig" kan appliceras. Botten i Nattviken är nu renare än den varit på länge.

Utvidgat saneringsområde

Det sanerade området sträcker sig från halva Bolagsbryggan hela vägen ner till bron över Storgatan, ett bottenområde på cirka 90 x 210 meter. Det är betydligt mer än runt utsläppspunkten, men vi valde att utöka saneringsområdet för att städa upp så mycket som möjligt.

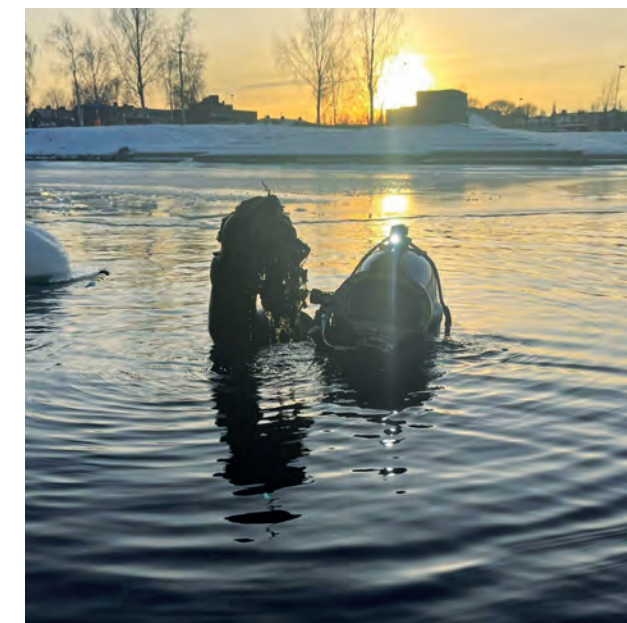
Många bäckar små... Våtserverterna är riktiga bovar. De samlar ihop sig och blir till stora bollar som täpper igen allt.

I det slam som borde bestå av botten sediment och spillvatten upptäcktes, under så väl lagningsarbetet som den efterföljande saneringen, stora mängder avfall så som våtserverter, tamponger, underkläder, snus och fimpar. Sådant som kommit från spillvattenledningen men som absolut inte hör hemma där. Själva ledningen var begrävd i en och en halvmeter med slam och skräp.

Viktigt att spola rätt

Skräp som spolas ner i avloppet är ett stort problem, eftersom endast det som passerat kroppen och toapapper ska spolas ner i toaletten. Allt annat riskerar att sätta igen ledningarna eller orsaka driftstopp i våra pumpar. Eller så riskerar det vid en driftstörning att hamna i naturen, som det gjorde nu.

Omställningen till fossilfritt gasar vidare – med bra flyt!

Under 2023 påbörjades arbetet med att ställa om produktionen vid biogasanläggningen i Åland till flytande gas. Bakgrunden är att efterfrågan från framförallt den tunga transportsektorn är större på just förvätskad biogas.

— Det har skett ett tekniskifte på marknaden där framförallt tyngre trafik och sjöfarten intresserat sig för biogas i flytande form, säger Isabell Niklasson, tf Affärsansvarig Cirkulära affärer på HEMAB. Vi vill bidra till att ställa om transportsektorn och därför investerar vi i att förändra vår anläggning.

Framtidens anläggning

Redan i december 2022 fattade HEMABs styrelse ett inriktningsbeslut om att utreda förutsättningarna för att ställa om produktionen och delvis finansiera den med medel från det statliga stödet Klimatklivet. På grund av ett skakigt omvärldsläge med ökade kostnader

och det faktum att det statliga stödet drogs in, sköts projektet upp, men i april gavs klartecken att fullfölja.

— Vi ser att detta är framtiden för vår anläggning och räknar med att omställningen kommer ge en bra avkastning på investerat kapital, säger Isabell. Intresset är stort vilket inte minst Alltanks avsiktsförklaring visar.

Långsiktigt och hållbart samarbete

Alltank, som är ett dotterbolag i Sundfraktkoncernen med cirka 90 anslutna åkerier, har alltså redan på detta tidiga stadie visat intresse och tecknat en avsiktsförklaring om att köpa all producerad volym av flytande biogas från HEMAB. De har också för avsikt att sköta stationsdriften och distributionen till de tankställen som behöver uppföras.

— Sundfrakt har för avsikt att fasa ut de fossila drivmedlen och byta ut de tunga dieselfordonen mot mer hållbara alternativ, där biogas

är en del i omställningen vi ser behövs. Denna satsning blir därmed ett viktigt steg i vårt arbete med hållbar logistik, säger Olle Graeve, Affärschef i Alltank AB.

En avsiktsförklaring är inte ett bindande avtal om att ingå ett slutligt avtal utan beskriver den ömsesidiga viljan och ambitionen som finns hos parterna om att skapa förutsättningar för ett utvecklat och långsiktigt samarbete.

— Detta är givetvis en oerhört positiv sak för oss som producent av biogas, säger Isabell Niklasson. Genom ett samarbete av det här slaget tryggar vi avsättningen av gasen vilket också bidrar till en långsiktighet i affären som är gynnsam för oss som bolag, för Härnösand och dess medborgare och för miljön i stort. □

425 000

pantade förpackningar på tre månader

Panta mera!

I september öppnades den nya storpantautomaten på Härnösands kretsloppspark. Med Pantamera Express tömmer du enkelt hela säckar med burkar och PET-flaskor i ett fack, vilket gör att pantningen går väldigt fort. På ett par minuter tar automaten emot omkring hundra förpackningar.

Automaten kan ta emot plastflaskor och aluminiumburkar med pant och utländska aluminiumburkar utan pant.

— Det här är ett bra komplement till den service vi redan har på

kretsloppsparken. Att enkelt och snabbt kunna återvinna aluminiumburkar och plastflaskor med pant när man ändå är och lämnar annat avfall tycker vi känns väldigt positivt och smidigt, säger Cathrine Edholm, Återvinningsstrateg.

Du kan få pantpengen utbetald i realtid via Swish eller, precis som i andra pantautomater, kan du få en värdekupong som du kan handla för i din mataffär. Vill du istället skänka panten till någon lokal förening eller till välgörenhet går det också bra. Håll Sverige rent och Friends är två av de alternativ som finns att skänka panten till. Välkommen att panta mera! □

Grönt ljus för viktig framtidsinvestering

Den 27 mars 2023 gav kommunfullmäktige HEMAB klartecken att modernisera avloppsreningsverket på Kattastrand.

En budget på drygt 90 miljoner kronor klubbades igenom, vilken finansieras helt via taxor och avgifter. Dessa kommer därför behöva höjas successivt kommande år.

— Det här är en historiskt stor investering för oss. Projektet innefattar både långsiktig samhällsplanering och modern teknik som syftar till att spara på våra resurser vilket gör det både angeläget och roligt att jobba med, berättar Isabell Niklasson, Affärsansvarig för Cirkulära affärer på HEMAB.

Skärpta regler och bättre arbetsmiljö

Utöver att åtgärda ett ordinarie slitage behöver anläggningen även anpassas inför skärpta regler när det kommer till rening av organiskt material (BOD₇) och fosfor. Dessutom kommer en del av anläggningen som idag är under bar himmel täckas in, vilket förbättrar arbetsmiljön och även minskar dålig lukt i området.

— Detta kommer få positiv inverkan för vår personal, för miljön och inte minst medborgarna i Härnösand i generationer framåt. Nu framtidssäkrar vi reningsverket för kommunens befolkning som beräknas växa kommande år, konstaterar Isabell.

I skrivande stund är markarbetet i full gång samtidigt som upphandlingar för el, ventilation samt värme och sanitet pågår under våren. Målet är att anläggningen ska trimmas in och startas under andra kvartalet 2025. □

Ökad kapacitet och mer matavfall

I diagrammet syns en kraftigt ökad produktion av biogas. Det beror på att vi driftsatt vår nya rötkammare och har då kapacitet att behandla ännu mer matavfall. Kapaciteten är nu 3000 m³ mot tidigare 340 m³, vilket såklart är en väsentlig skillnad. Vi är dock bara uppe på cirka 45 procent av maximal produktion, så målet är att öka markant under 2024/2025. Då börjar alla kommuner i regionen att samla in sitt matavfall, vilket gör att vi får ett ökat inflöde till anläggningen.

Anledningen till att produktionen av fordonsgas inte ökat i samma utsträckning beror på att den delen i utbyggnadsprojektet ännu inte är installerad, utan väntas vara det i slutet av 2024. Då kommer även produktionen av fordonsgas att öka markant.

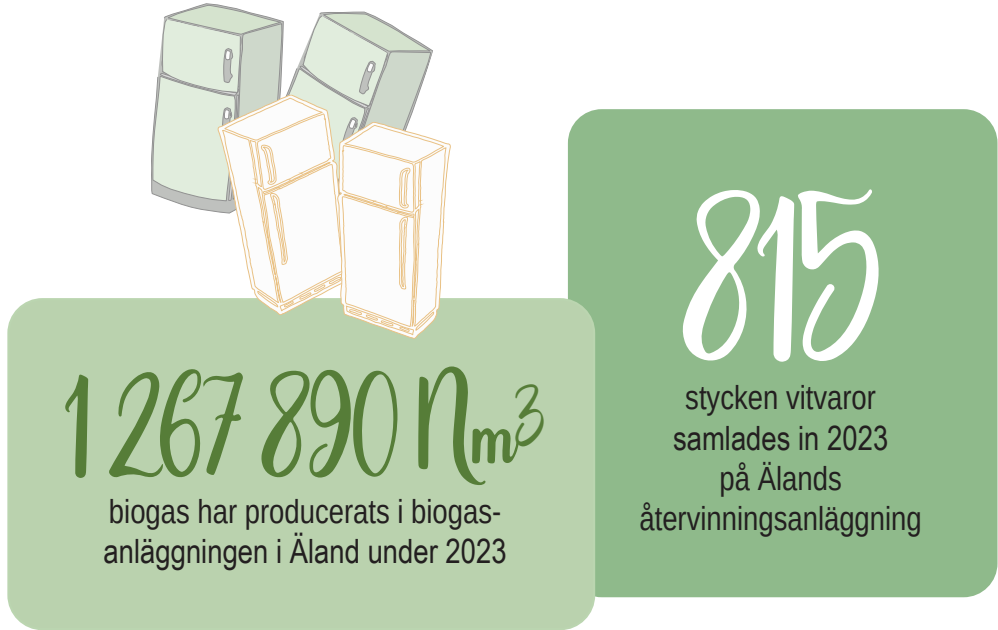
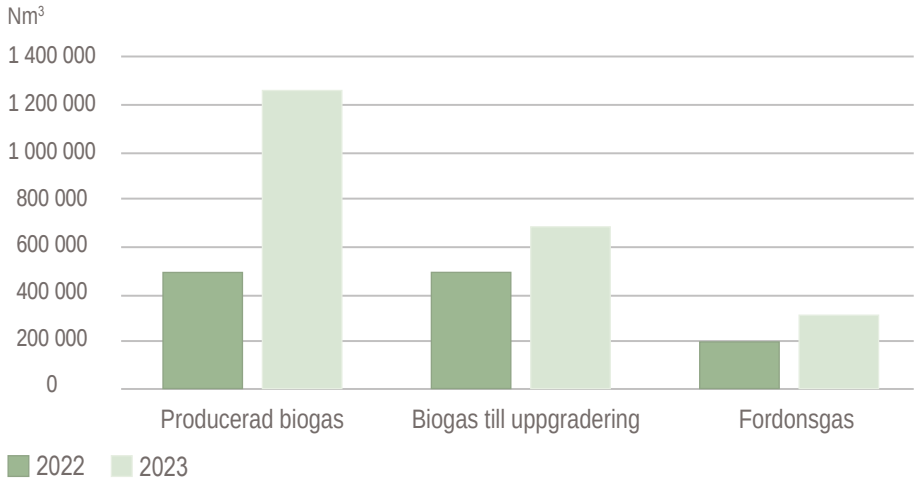
Ett kallt år med leveransproblem

Även 2023 blev ett år präglad av kriget i Ukraina och det läge som råder i Europa. Fjärrvärmebranschen påverkas på flera sätt av den mycket ansträngda situationen i Europas energisystem. Större konkurrens om det biobränsle som används i fjärrvärmeproduktionen har också påverkat oss.

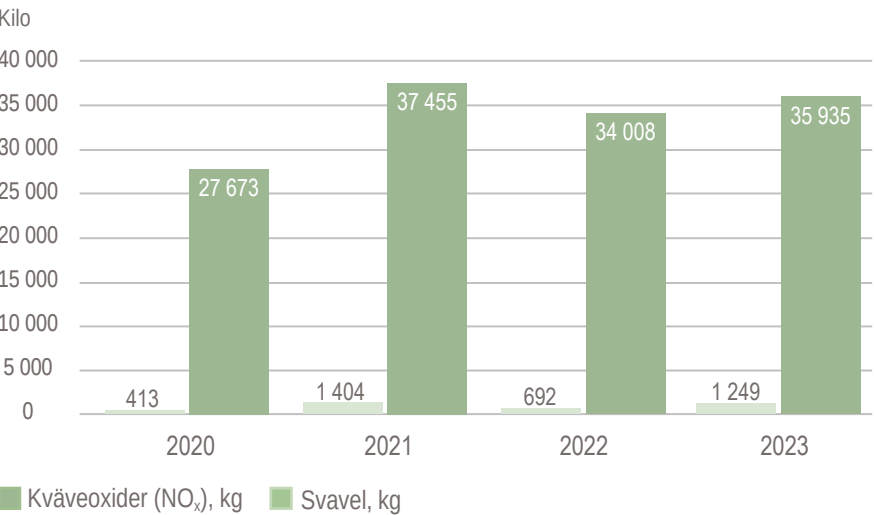
Utsläppen av kväveoxider och svavel varierar något från år till år, vilket beror dels på vilket bränsle vi eldar med, men även vilka temperaturer som varit under året. Kallare väder ger ökad produktion som i sin tur kräver mer bränsle, vilket ger ökade utsläpp.

Rikt- och gränsvärden för utsläpp har hållits, förutom för NO_x som överskreds något en kort tid i samband med ammoniakläckaget på Kraftvärmeverket i mars. Gränsvärdet är 100 mg/MJ och vi landade på 110 mg/MJ. Ammoniaken används för att rena rökgaserna (NO_x) och därför påverkades utsläppet vid läckaget. Läs mer på sidan 22.

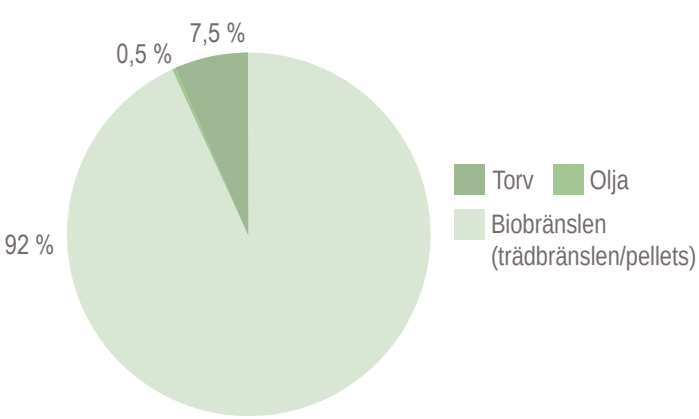
Producerad biogas 2022-2023

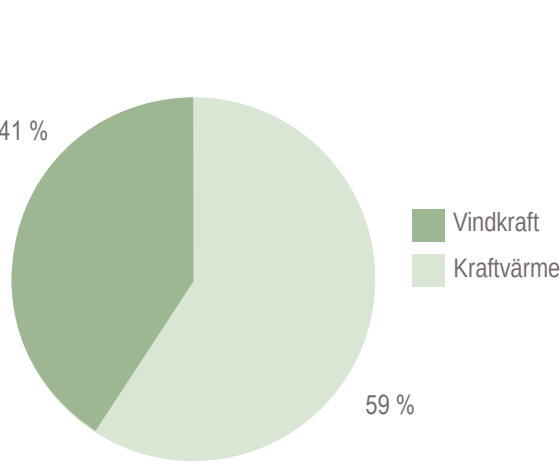
Utsläpp Kraftvärmeverket Svavel och Kväveoxider 2020-2023

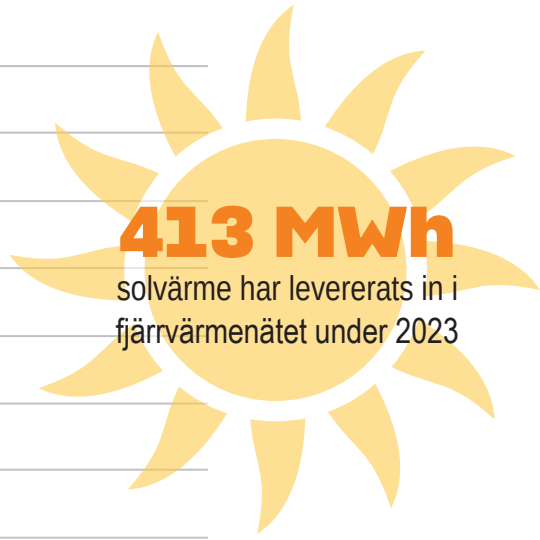
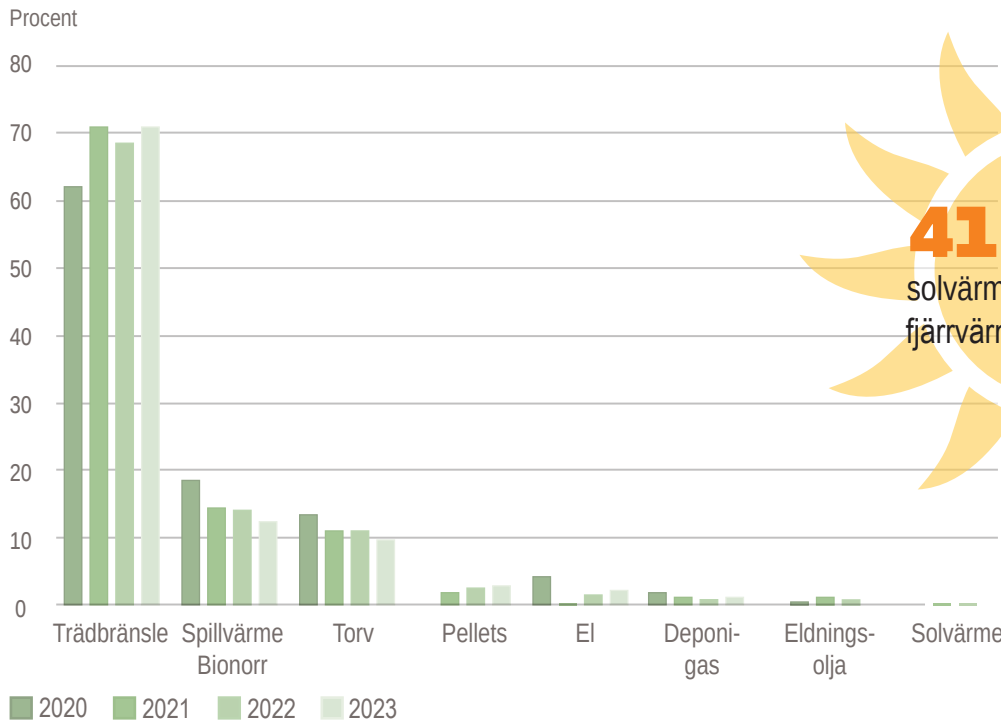
Koldioxidutsläpp Kraftvärmeverket fördelat på bränsletyp

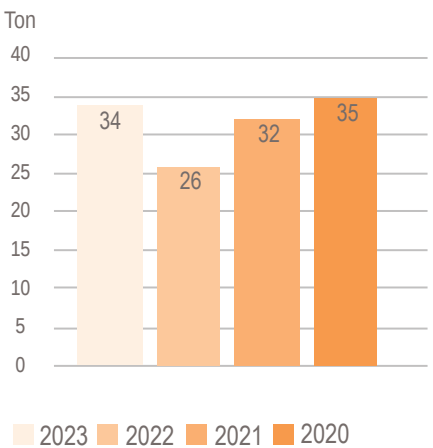
Producerad el fördelat på källa

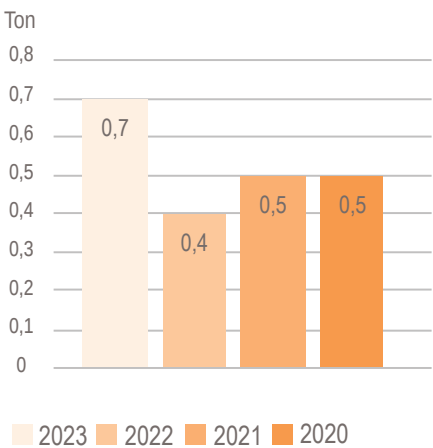
Bränslen tillförd energi Kraftvärmeverket 2020-2023

Årsmedelmängd BOD₇ från Kattastrands reningsverk. Gränsvärde 33

Årsmedelmängd totalfosfor från Kattastrands reningsverk. Gränsvärde 0,9

Glipp hurra! 10 år av kretslopp!

I november 2014, endast ett drygt år efter invigningen, stod Återbruket i lågor. En ny byggnad stod åter på plats våren 2016. Sedan dess har kretsloppsparken varit förskonad från större missöden och har varit en mycket populär inrättning hos härnösandsborna. Verksamheten har utvecklats med tiden och här är ett axplock från de tio första åren:

2017: Besök från SVT och Allt för Sverige
2018: 5-årsjubileum med aktiviteter för hela familjen
2019: Cykelstödet under Hållbarhetsveckan
2019: Första Julbytardagen

2020: Projekt Återbruksslöjd startade
2020: Byggbytarboden kommer på plats
2020: Insamling av pumpflaskor till världens handsprit
Studiebesök från när och fjärran under alla år

Än idag utvecklas parken. 2023 invigdes Andra chansen i Återbrukets lokaler, den nya pantmaskinen kom på plats och cykelförsäljning påbörjades intill Återbruket. Vem vet vad som händer i framtiden!

28 september 2013 invigdes **Härnösands Kretsloppspark** med tårta, körsång, paradmusik och omkring 400 besökare. Det blev startskottet till en anläggning som tar emot omkring 3 500 ton avfall för återvinning varje år och även gör en massa andra bra saker för miljön.

Social hållbarhet

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever utan orättfärdiga skillnader.

”

Ett samhälle med hög tolerans där allas lika värde är centralt, och där människor är delaktiga i samhällsutvecklingen är grundläggande för social hållbarhet.

Fredrik Olsson, Hållbarhetschef

Sponsring – en återinvestering i lokalsamhället

Under många år har HEMAB bedrivit ett aktivt sponsringsarbete tillsammans med Härnösands föreningsliv. Det finns flera syften med detta och under 2023 har ett stort antal föreningar fått ekonomiskt stöd från bolaget.

— Vi vill med vårt sponsringsarbete bidra till vår kommuns attraktivitet, säger Fredrik Olsson, chef Kund och marknad. Jag är övertygad om att ett rikt föreningsliv med meningsfulla fritidsaktiviteter bidrar positivt till att vi får ett mer hållbart lokalsamhälle som fler vill vara en del av.

Sponsring i två delar

HEMABs koncept kring sponsring utgår i huvudsak från två delar – Hållbarhets-sponsring och Drömfonden. Hållbarhets-sponsring handlar om att en förening kan få bidrag till en insats som spar på jordens resurser eller välkomnar mångfald och gemenskap. Här finns ett antal exempel på genomförda insatser såsom Pride, en fotbollsskola för flickor och drogfria arrangemang för högstadiel elever.

— Inom begreppet hållbarhet ryms mycket och vi är stolta över att vi tillsammans med föreningarna möjliggjort sociala aktiviteter och insatser, säger Fredrik. Vi uppmuntrar också fler föreningar att vara kreativa tillsammans med oss och det är framförallt roligt att hitta initiativ som inte bara rör idrottsföreningar då de generellt har en lite större benägenhet och vana att söka sponsring.

Den andra delen, Drömfonden, syftar till att möjliggöra ungdomars deltagande i föreningslivet, främst genom sponsring av deltagaravgifter men även viss kostnad

för utrustning. Totalt blev cirka 30 barn och ungdomar tilldelade medel från HEMABs Drömfond.

— Här gör vi skillnad på riktigt för enskilda individer vilket känns riktigt bra i magen, säger Fredrik Olsson. Den sociala inkluderingen är viktig och kan vi för några bidra till att bryta stigma som det innebär att inte kunna vara med på grund av knappa resurser så tycker jag att det är väl investerade medel.

Vindkraft bidrar till sponsringen

Utöver Hållbarhetssponsring och Drömfonden delas årligen de så kallade vindkraftpengarna ut och dessutom sponsrades publika arrangemang och initiativ som Härnösands Stadsfest, sagostigen på Murberget, utsmyckningar i staden och Härnösands Företagsgala.

— Vi ser vårt sponsringsarbete som en återinvestering i lokalsamhället, säger Olsson. Detta är ett av de sätt vi bidrar med i att skapa en positiv befolkningsutveckling för Härnösand. Följefeffekterna av att det finns ett väl fungerande föreningsliv i kommunen ska inte underskattas. Vi kommer fortsätta jobba aktivt med dessa frågor framåt och hoppas på ett ännu mer utvecklat samarbete med de goda ideella krafter som finns i vår kommun. □

Vindkraftpengar för social hållbarhet

2023 delades totalt 462 000 kronor ut till bland annat tillgänglighetsanpassningar, vilobänkar och en lekpark.

Skanna QR-koden för att läsa mer om vilka som fick ta del av 2023 års vindkraftpengar.

Det här är vindkraftpengar

En procent av investeringen och en procent av de årliga bruttointäkterna för HEMABs vindkraft går till satsningar som stimulerar det rörliga friluftslivet och naturupplevelser i Härnösands kommun samt värnar området som destination och besöksmål för härnösandsbor och andra besökare.

Föreningar, organisationer och aktivitetsordnare med icke uppenbart vinstintresse är välkomna att söka bidrag från vindkraftpengarna.

Kärlek, respekt och allas lika värde

För oss på HEMAB är det självklart att man ska få älska vem man vill och att alla är lika mycket värda oavsett sexuell läggning, kulturell härkomst, hur man väljer att identifiera sig eller religiös trosuppfattning. För att visa vårt stöd för alla som kämpar för dessa rättigheter bytte vi under vecka 23 ut vår välkända orangea logotyp mot en motsvarande i regnbågens färger.

Höga Kusten Pride anordnades 9-12 juni 2023 och HEMAB var guldmedlem, vilket innebar att vi stöttade arrangemanget ekonomiskt och medverkade till att föra fram budskapet.

— Vi ville på det här sättet ta ställning och bidra till synliggörandet av minoriteters rättigheter i vårt samhälle, säger Fredrik Olsson, chef för Kund och marknad. För oss på HEMAB är det en självklarhet att alla människor ska få älska den man vill och bli accepterad för den man är.

Social hållbarhet – en viktig del av vårt uppdrag

Vissa kanske ställer sig undrande till varför ett kommunalt energibolag engagerar sig i den här typen av frågor, men social hållbarhet är en av grundstenarna i HEMABs verksamhet, likaväl som den ekologiska och ekonomiska hållbarheten.

— Vi verkar i en heteronormativ bransch och vill med vårt stötande av Höga Kusten Pride sätta lampan på de utmaningar med bristande mångfald som vi och våra branschkollegor brottas med, säger Fredrik Olsson. Vi är övertygade om att mångfald berikar och bidrar till olika perspektiv vilket skulle gynna både oss som arbetsplats men även våra kunder då verksamheten på så sätt blir ännu bättre. Alla resor börjar med ett första steg och nu tar vi klivet mot att bli ännu mer inkluderande och välkomnande.

En uppdaterad värdegrund

Under 2023 har personalen på HEMAB varit engagerade i ett värdegrundsarbete där målet varit att komma överens om vilka normer och värderingar som ska råda på arbetsplatsen, där vårt ägardirektiv och vision ligger som grund.

— Ord som tolerans, inkludering och respekt ser jag som naturliga byggstenar i en modern värdegrund, säger Fredrik Olsson. Vi vill vara en arbetsplats där alla, oavsett kön, sexuell läggning eller etnicitet ska känna sig välkomna. Jag hoppas att vi med vårt deltagande i Höga Kusten Pride var med och skapade en diskussion och medvetenhet kring dessa frågor på HEMAB. ☐

Fredrik Olsson
Chef Kund och marknad
Hållbarhetschef

Sophie skänker hopp i Härnösand

Varje år skänker HEMAB en julgåva till en organisation som på något sätt arbetar med välgörenhet eller med att hjälpa utsatta människor. 2023 gick gåvan till Hope Friends i Härnösand.

Sophie Galin såg det stora behovet av hjälp till familjer i utsatta situationer i Härnösand och bestämde sig för att göra vad hon kunde för att dra sitt strå till stacken. Hon startade Hope Friends, som idag arbetar ideellt med att samla in pengar, kläder och saker till familjer i behov av hjälp.

— Just när jag fick besked om gåvan var det mycket julklappar och julmat som efterfrågades, berättar Sophie. Priserna har ökat radikalt och många familjer vänder på varenda krona och får det ändå inte att gå ihop. Då känns det bra att vi kan bidra tillsammans.

Året-runt-behov

Men det är såklart inte bara runt jul som behovet av hjälp finns. Visionen att hjälpa särskilt barn och utsatta vårdnadshavare, men

även äldre med knaper ekonomi, lever året runt och Sophie fortsätter sitt arbete för att fler ska få en drägligare tillvaro.

— Jag är så tacksam för alla som vill hjälpa till att hjälpa och pengarna som HEMABs julgåva innebär är verkligen guld värt. Jag vill bara ge er alla en stor kram, säger Sophie. ☐

Vill du hjälpa Sophie att hjälpa? Sök efter "Hope Friends ♥" på Facebook.

SKANNA QR-KODEN FÖR ATT
LÄSA MER OM VAD HEMABs
JULGÅVA HAR BIDRAGIT TILL
GENOM ÅREN.

Sophies facebookgrupp har vuxit till cirka 850 medlemmar som är villiga att hjälpa behövande i Härnösand. I snitt är det sex personer i veckan som söker stöd från Hope Friends.

Extremväder kräver ökad digitalisering

Medeltemperaturen på jorden ökar allt snabbare och i Sverige är den uppmätta temperaturökningen ungefär den dubbla eftersom uppvärmningen går snabbare nära polerna. Klimatet på jorden förändras, havsnivåerna stiger och förekomsten av olika slags extremväder ökar. Det ställer nya krav på tekniken och en ökad digitalisering är en av lösningarna.

På HEMAB jobbar vi aktivt med digitalisering och effektivisering av vår verksamhet. Det har såväl ekonomiska som arbetsmiljömässiga och miljömässiga fördelar.

Uppkopplade transformatorstationer

En del av vår verksamhet som påverkas av det ökade extremvädet är elnätet. Stora nederbördsmängder på kort tid kan ställa till det på olika sätt och vi behöver ha alternativa lösningar för att kunna upprätthålla våra leveranser i alla lägen.

— Det är tydligt att vi måste ställa om för att hantera en vardag där svåra väderförhållanden är det nya normala. Inte minst kan stora regnmängder på kort tid ställa till det, säger Stefan Andersson, Elkraftsingenjör på HEMAB.

Ett exempel är uppkopplingen av våra transformatorstationer. Under dem finns bassänger med vatten, som ska fånga upp och kapsla in oljan i transformatorstationen om olyckan är framme. Bassängerna behöver tömmas minst ett par gånger per år och med större nederbördsmängder oftare än så. Arbetet är tidskrävande och har behövt göras manuellt med hjälp av en vagn som kräver särskilt körkort. Men snart är det slut med det.

— Vi har nu under flera år bytt ut våra manuella pumpar mot automatiska, uppkopplade pumpar som automatiskt sätts igång när bassängerna behöver tömmas, berättar Stefan. Nu är vi snart i mål med automatiseringen, vilket gör att vi kan ägna vår tid åt andra saker istället.

Sparar tid och miljö

Med uppkopplade transformatorstationer skapas bättre förutsättningar att övervaka och säkra våra enheter oavsett väder. Dessutom innebär det att vi kan automatisera mycket av det tidsödande arbete som annars skulle behöva göras manuellt. På så vis kan vi använda våra medarbetares kompetens där den bäst behövs och utan att äventyra säkerheten.

— Extremväder kan ju även bidra till att vägar blir ofarbara, vilket gör det svårt att nå stationerna, främst på landsbygden, säger Stefan.

I appen som visar transformatorstationens status syns inte bara nivåer för bassängerna utan systemet larmar även om det kommer olja i vattnet eller om stationen blir strömlös. Nu återstår två transformatorstationer innan alla är uppkopplade och automatiserade, något som Stefan Andersson tycker är bra.

— Att kunna hålla koll på stationen via en app i telefonen istället gör naturligtvis att vi får en säkrare arbetsmiljö för våra medarbetare, som inte behöver ge sig ut på osäkra vägar, och det sparar även tid att direkt kunna läsa av hur läget är i stationen, utan att behöva vara på plats. Det sparar vi både tid, pengar och miljö på, avslutar Stefan Andersson. □

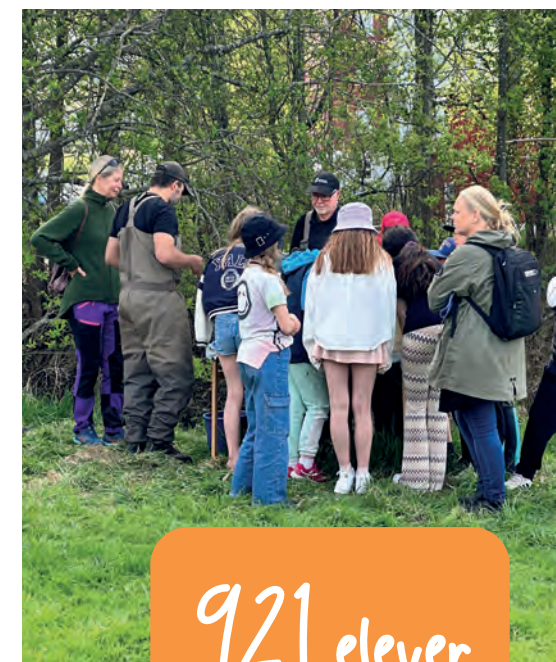
Med sikte på de globala målen för hållbar utveckling

13-17 januari 2023 bjöd Absolicon och MG Sustainable in aktörer för att mötas under fem dagar med FNs globala hållbarhetsmål som tema. HEMAB var inbjudna att delta för tredje gången.

HEMAB representerades bland annat av Anders Lundgren, Energistrateg som föreläste om fjärrvärmenätet.

— Innovation week är otroligt lärorik och inspirerande att delta i, säger Anders Lundgren. Att samla studenter från hela världen som får möjlighet att träffa företag och varandra är verkligen ett lyckat koncept.

Ett platsbesök gjordes också på vårt Kraftvärmeverk. Solar Heat Innovation i uppdrag att utveckla idéer till koncept för att bemöta FNs mål för hållbar utveckling.

921 elever

i förskoleklass - år 6
har under 2023 lärt sig
mer om vatten, avlopp, kretslopp
och energi genom vårt samarbete
med Technichus.

Julbyttar- dagen

Julbyttardagen var välbesökt även
i år och totalt fick vi in

2 625 kronor

som gick direkt till välgörande
ändamål. Stort tack till alla som
kom och ett extra tack till alla som
bidrog till insamlingen. ♥

Plötsligt slocknar lamporna och TVn blir svart. Strömmen har gått och du undrar vad som har hänt. Du tar upp telefonen och ringer till HEMAB – upp-taget. Du ringer igen och igen tills du kommer igenom och kan tala om att du är strömlös och frågar vad som händer. Känner du igen dig? Problemet är att du inte är ensam.

När vi får ett strömavbrott blir vi alltid nerringda, både i Kundservice och i Driftcentralen. Många gånger känner vi redan till avbrottet och håller på att felsöka. Vi förstår att många vill hjälpa till och tala om att ett fel inträffat, men varje telefonsamtal blir tyvärr något som stör arbetet med att återställa driften till normalläge. Därför ser vi ett behov av att förklara hur vi arbetar vid oplanerade driftstörningar.

Högspänningsavbrott – många berörs

När vi får problem med en högspänningsledning är det många kunder som berörs samtidigt. Larmet kommer då direkt till beredskapen som genast börjar felsöka. Sker avbrottet utanför ordinarie arbetstid (helgfria vardagar 07.00-16.00) behöver vår personal först ta sig till kontoret och logga in i driftcentralen – då tar det några minuter extra.

Väl i driftcentralen börjar sektioneringsarbetet för att hitta var felet inträffat. Detta är ett samspel mellan personalen i driftcentralen och vår personal i fält, där bit för bit av elnätet sektioneras för

att avgränsa var felet finns. Beroende på typ av fel tar detta olika lång tid. I arbetet med sektioneringen händer det att strömmen kommer tillbaka kort för att sedan försvinna igen. Detta beror på att vi testar en sektion som först slår till för att sedan direkt slå ifrån igen, troligen för att det är inom den sektionen som felet finns. Då återstår arbetet med att bryta ner sektionen för att hitta den exakta platsen för felet. När felet är hittat åtgärdas detta så snart det bara är möjligt.

Lågspänningsavbrott – några få berörs

Om felet finns på en lågspänningsledning innebär det att färre kunder är berörda av felet. I det läget kan vi behöva få en indikation på att ett avbrott har inträffat. Men det finns några saker du alltid ska kolla först, innan du kontaktar oss.

Driftinformationssidan uppdateras löpande

Vi förstår behovet av att få information fort och arbetar alltid för att så snabbt som möjligt få ut driftinformation vid en störning. Titta därför i första hand under vår driftinformationssida www.hemab.se/driftinfo Länk till annan webbplats., om du söker information om avbrottet. Vi har ingen mer information att delge än det som står där. Vi undanhåller alltså inget, utan skriver det vi vet för stunden och uppdaterar så fort vi kan. Med din hjälp kan vår driftpersonal fokusera på att åtgärda felet snabbare och vår kundservice kan hjälpa till med andra frågor under tiden.

Tack för hjälpen!

Kolla det här om strömmen förvinner

Ring om . . .

- du har kontrollerat och åtgärdat alla punkterna i listan till höger för att säkerställa att felet inte ligger inom din fastighet
- det verkar vara ett fåtal fastigheter som är påverkade av felet
- avbrottet har varat mer än 15 minuter

Ring inte om . . .

- information om avbrottet redan finns på vår driftinformationssida hemab.se/driftinfo Länk till annan webbplats.. Vi har ingen mer information att delge än det som står här och vi uppdaterar så fort vi kan.
- det verkar vara ett stort avbrott som många påverkas av. Då vet vi redan om det och behöver fokusera på att åtgärda felet så fort som möjligt.

Checklista strömavbrott

Kolla om det lyser hos grannen.

Om det gör det ska du i första hand söka orsaken till strömavbrottet i din egen fastighet. Kontrollera om någon av dina säkringar har gått:

- Börja med att kolla de tre huvudsäkringarna som sitter strax intill elmätaren och har propphuvar av porslin. Antingen i ett mätarskåp på en stolpe, på fasadväggen eller inomhus i din bostad. Prova att byta ut dessa tre till säkringar som du vet är nya och hela. Dessa säkringar är av storleken för ditt säkringsabonnemang.
- När du har kontrollerat huvudsäkringarna så kan du övergå och kontrollera säkringarna som sitter i din elcentral. Nya typer av automatsäkringar har en vipparm som normalt sett ska vara riktad uppåt. Om den har fallit ner har säkringen gått. I så fall kan du testa att vippta upp den igen. Äldre typer av skruvsäkringar har en färgad prick i sin mitt. När denna har lossnat betyder det att säkringen har gått. Då behöver du skruva ut "proppen" och byta till en ny av rätt storlek.

Vad gjorde du strax innan avbrottet?

- Kanske drog du igång en maskin, kopplade in ett gammalt väffeljärn eller hade ovanligt många elapparater igång samtidig som kan ha orsakat avbrottet. Testa att byta propp/återställa automat-säkringen och förändra något av ovan för att se om det hjälper.

Är du helt, eller bara delvis utan el?

- Kolla om det är strömlöst överallt eller bara i vissa delar av din bostad. Om du är delvis utan el så kan det vara en säkring som har gått - se ovan.

Har jordfelsbrytaren löst ut?

Testa först att slå ifrån alla säkringar och sen återställa jordfelsbrytaren. Slå sedan till en säkring i taget tills du hittat felet.

Lyser din elmätare?

Ser du text på elmätarens display tyder det på att du har spänning fram till mätaren.

- Strax under där du kan utläsa din elförbrukning i elmätarens display skall det lysa L1, L2 och L3. Lyser alla tre faser, L1, L2 och L3 då är det inget fel på elnätet, utan felet finns någonstans i din egen anläggning. Kontakta då en elinstallatör.
- Lyser bara en eller två av dessa så byt huvudsäkringar. Är det fortfarande någon av L1, L2 och L3 som inte lyser trots att du bytt huvudsäkringar så kontaktar du oss på HEMAB.

Ett ovanligt utmanande år

2023 präglades av ekonomiska utmaningar för hushåll, myndigheter och företag i Sverige - och inte heller HEMAB skonades. Efter att ha stått pall under de komplicerade pandemiåren började 2023 års världsläge med bland annat krig, inflation och störda leveranser ta ut sin rätt.

De förändrade förutsättningarna satte - och sätter fortfarande - spår i vår ekonomi och verksamhet. För att hantera effekterna av förändringarna tog HEMABs styrelse därför beslutet att höja våra taxor och avgifter för 2024.

— Inför 2023 höll vi nere höjningarna i hopp om att prisnivåerna skulle gå tillbaka och inflationen minska - detta har dock tyvärr inte inträffat och vi tvingas således agera därefter, säger Jonas Nyberg, Affärsservicechef på HEMAB.

En hållbar ekonomisk balans

— Utifrån vårt stående uppdrag att prioritera lägre priser framför hög vinst så var prisjusteringarna noga avvägda för att hitta en så hållbar ekonomisk balans som möjligt, både för bolaget och våra kunder.

Vattensektorn påverkades mycket av det ekonomiska läget och därför föreslogs styrelsen en höjning av VA-taxan med 15,5 procent. Även avgiften för fastighetsrenhållning justerades uppåt. För ett småhus med flerbäckskärl höjdes avgiften totalt med 351 kronor per år, eller 29,25 kronor per månad. Grundavgiften höjdes med 143 kronor per år för året-runt-abonnemang och 100 kronor per år för fritidshus.

— När det gäller just taxor för vatten och fastighetsrenhållning måste justeringar föregås av ett beslut i kommunfullmäktige innan de kan träda i kraft. Den 18 december 2023 klubbades HEMABs föreslagna höjningar igenom utan ändringar, förklarar Jonas.

Justerat fjärrvärmepris efter kunddialog

Även på fjärrvärmesidan var prisjusteringar nödvändiga, inte minst utifrån effekterna av en minskad nyproduktion av bostäder i krisernas spår. Prishöjningen innebär att en småhuskund med förbrukning på 20 000 kWh fick en höjning med 1 857 kronor per år, eller motsvarande cirka 155 kronor per månad. Förändringen förankrades hos kunderna via Prisdialogen, som du kan läsa mer om på sidan 41.

Stegvis höjning av elnätsavgiften

Under 2023 togs två styrelsebeslut om att höja elnätsavgiften. Det första trädde i kraft i september och innebär en höjning på 3,5 procent. Det andra på 2,5 procent verkställdes vid årsskiftet. För en villakund med en förbrukning på 20 000 kWh per år innebär höjningarna en total ökad kostnad på cirka 491 kronor per år eller 40 kronor i månaden. En lägenhetskund med 16 A och en förbrukning på 2 000 kWh per år fick en total kostnadsökning på cirka 105 kronor årligen, motsvarande 9 kronor per månad.

— Vi har full förståelse för att höjda kostnader kan slå hårt mot många hushåll i dessa prövande tider. Alla justeringar är dock motiverade för att vi ska klara av att möta behovet av investeringar och reinvesteringar. Tillsammans med eget, internt effektiviseringsarbete är de en förutsättning för att säkerställa fortsatt leverans av våra samhällsberedande tjänster, dag efter dag, året runt, avslutar Jonas. □

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet innebär en stabil och långsiktig ekonomisk situation som möjliggör utveckling och tillväxt på lång sikt.

”

I ett ekonomiskt hållbart samhälle förenas ekonomisk utveckling, social välfärd och sammanhållning med en god miljö. Det är det vi vill och ska bidra till på HEMAB.

Jonas Nyberg, Affärsservicechef

HEMABs affärsidé

HEMAB ägs av Härnösands kommun och ägardirektivet beslutas av Kommunfullmäktige. Bolaget ska bedrivas affärsmässigt, men inte vinstmaximerande.

Låga priser prioriteras före avkastning. Bolaget är en viktig resurs i utvecklingsarbete och profilering av kommunen.

Cirkulär ekonomi

Att utveckla cirkulär ekonomi och cirkulära flöden är av stor vikt för samhället i stort, och således även för oss på HEMAB.

Vi strävar efter att på olika sätt ge förutsättningar för det genom cirkulär ekonomi och cirkulära flöden inom verksamheten, vi bidrar med förutsättningar för återbruk i affärsverksamheter och för privatpersoner och vi förädlar restprodukter genom till exempel produktion av biogas och biogödsel från matavfall. Vi skapar på så sätt även förutsättningar för härnösandsborna att leva hållbart.

Elstöd via flaskhalsintäkter

I spåren av pandemin och ryska invasionen av Ukraina steg elpriset till exceptionellt höga nivåer under 2021 och 2022. Till följd av detta har staten betalat ut elstöd vid flera tillfällen.

Det första elstödet var Elpriskompensationen 2022 som fördelades ut till hushållen via landets elnätsbolag - HEMAB inkluderat. Därefter har det betalats ut två omgångar av elstöd till abonnenter via Försäkringskassan. Omgång 1 gällde dock enbart elområde 3 och 4.

Omgång 2 som betalades ut maj och juni 2023 innefattade även Elområde 2, som vi i Västernorrland tillhör. Ersättningen var 90 öre per kilowattimme som respektive kund hade förbrukat under november och december 2022. Stöden finansierades via så kallade flaskhalsintäkter.

Flaskhalsintäkter kompenserade

Flaskhalsintäkter är intäkter som uppstår på elmarknaden när elen är billigare på platsen där den produceras än i elområdet dit den levereras. Det gäller till exempel el som produceras i norra Sverige och som transporteras till södra Sverige och till andra EU-länder. Dessa intäkter får inte användas hur som helst av Svenska Kraftnät utan regleras av EUs elmarknadsförordning. De används normalt till olika så kallade prioriterade mål, så som investeringar, underhåll och reparationer av transmissionsnätet samt till att reducera abonnenternas transmissionsnätstariff.

Efter en ny EU-förordning som möjliggjorde att flaskhalsintäkterna även kan användas i form av elstöd - samt ett godkännande från Energimarknadsinspektionen - kunde Svenska Kraftnät rikta intäkterna som kompensation till hushåll och även företag i elområde 3 och 4.

Enligt Försäkringskassans hemsida fördelades totalt cirka tio miljarder i elstöd på rikets fem miljoner hushåll under omgång 2.

Svenska Kraftnät – faktaruta

Svenska Kraftnät ägs av staten och drivs i form av ett statligt affärsverk. Deras uppgift är att förvalta Sveriges stamnät för elkraft. Svenska kraftnät har också systemansvaret för den svenska elförsörjningen, vilket innebär att de ska förvalta, driva och utveckla ett kostnadseffektivt, driftsäkert och miljöanpassat överföringssystem för el. Svenska kraftnätets nätkunder är ägare till stora elproduktionsanläggningar och regionnät som är kopplade till transmissionsnätet.

Transmissionsnät / Stamnät

Transmissionsnätet, som också kallas för stamnätet, ägs av statliga Svenska Kraftnät och kan jämföras med motorvägar. Det överför elen från norr, där största delen av elen produceras, till söder, där största delen av elen förbrukas, ut i regionnäten.

Transmissionsnätstariffen

Transmissionsnätstariffen är central för finansieringen av Svenska Kraftnätets verksamhet och betalas av kunder som använder transmissionsnätet. Transmissionsnätstariffen består av två delar:

- *Effektavgiften* ska täcka drift, underhåll, avskrivningar och kapitalkostnader för transmissionsnätet/stamnätet. Avgiften baseras på kundens abonnemangseffekter för inmatning och uttag i varje anslutningspunkt.
- *Energiavgiften* ska täcka kostnader för överföringsförlusterna på transmissionsnätet, som orsakas av inmatning och uttag i de enskilda anslutningspunkterna. Varje inmatnings- och uttagpunkt har en egen avgift baserad på geografisk placering i nätet.

Om kundens inmatning eller uttag ökar överföringsförlusterna i nätet ska energiavgiften betalas. I de fall som kundens inmatning eller uttag medför minskade nätförluster betalar Svenska Kraftnät i stället ut så kallad energiersättning.

Prisdialogen – för en schysst prissättning på fjärrvärme

Prisdialogen är en ideell förening som uppstått genom samarbete mellan Energiföretagen, Riksbyggen, Fastighetsägarna och Sveriges Allmännytt. Tillsammans har de utvecklat en modell som utgår ifrån lokal dialog och central prövning av fjärrvärmeprisjusteringar. Syftet är att stärka konsumenternas position och öka insynen i processen.

Den 16 oktober meddelade Prisdialogens styrelse att HEMAB "för aktuellt år har följt Prisdialogens särskilda process för dialog med kunder och kundombud om prisändringar" – och beviljas därmed medlemskap för ytterligare ett år. Marcus Tärnvik, Ansvarig för Energiäffärer på HEMAB, ser stora fördelar med denna modell:

— Dialogen hjälper oss bibehålla ett transparent och legitimt

fjärrvärmepris. Vi är glada och stolta över att återigen kvalificera för medlemskap.

Samrådsmöten under 2023

Under juni och augusti 2023 bjöd HEMAB in representanter för fjärrvärmekunderna i Härnösand till en rad möten för information och diskussion om bland annat prissättningen för 2024.

— Det var mycket konstruktiva samtal. Det ställdes många bra, konkreta frågor som vi kunde ge svar på direkt eller under nästkommande möte. Vi fick möjlighet att förklara våra olika kostnadsökningar, som till exempel för bränsle. Som bolag förstår vi nu våra kunders behov ännu bättre och vice versa.

Priset på fjärrvärme i Härnösand höjdes inför 2024 med 10 procent - ett resultat av det ekonomiska världsläget som tvingar HEMAB och resten av branschen till ovanligt stora justeringar för att väga upp de ökade utgifterna:

— Prisdialogens roll har nog aldrig varit viktigare än just nu för att både vi och kunderna ska få förståelse och känna oss trygga att priserna är rimliga utifrån bredast möjliga perspektiv, konstaterar Marcus Tärnvik. □

Protokoll från Prisdialogen hittar du på www.prisdialogen.se/ medlemmar

Marcus Tärnvik
Affärsansvarig Energiäffärer

Slopad skattebefrielse på biogas tvingade fram prishöjning

Sedan tisdag den 7 mars 2023 är biogas inte längre skattebefriad i Sverige. Detta efter en dom i EU-tribunalen från december 2022 som slog fast att godkännandeprocessen varit felaktig, vilket gör att EU-kommissionen nu får göra om prövningen.

– Det här beslutet var väldigt olyckligt, inte bara för oss som producent utan även för konsumenterna av fordonsgas. Skattebefrielsen var ett otroligt viktigt styrmedel för att främja användandet av den här typen av bränslen, säger Jonas Jacobsson, Produktionschef på HEMAB.

För att möta de förändrade skattereglerna behövde vi höja priset vid vår tankstation. Vi arbetar med en aktiv prissättning för att säkerställa just konkurrenskraften och därför valde vi, till skillnad från många konkurrenter, att justera priset successivt.

– Vi kommer fortsatt kunna erbjuda en konkurrenskraftig produkt, vilket är viktigt för att vi ska kunna fortsätta bidra i omställningen till ett fossilfritt samhälle. Jag hoppas att man på EU-nivå löser detta så snart som möjligt, var Jonas Jacobssons förhoppning då.

Inga besked ett år senare

Ett knappt år senare saknas fortfarande besked i frågan och en delegation bestående av HEMAB med ordförande Jasenko Omanovic och Jonas Jacobsson samt representanter från Sundfrakt/Alltank, Reaxer, Ekogas och Biogas Jämtland/Härjedalen besökte därför Riksdagen i januari 2024.

– Vi vet att transportsektorn står för en stor del av utsläppen och vi är övertygade att fordonsgas är en del av lösningen framåt. Syftet

med besöket var därför att försöka skynda på processen att återinföra skattebefrielse på biogas, säger Jonas Jacobsson. Det blev bra samtal där vi redovisade våra förutsättningar och vilka konsekvenser det här beslutet ger.

Biogasens roll i att minska koldioxidutsläppen

Det var alltså tre lokala biogasproducenter, två åkericentraler för totalt 350 åkerier och ett drivmedelsföretag som med gemensam kraft sökte påverka våra beslutsfattare. Nio riksdagsledamöter med partitillhörigheter över hela den politiska skalan och med uppdrag i miljö- och jordbruksutskottet, finansutskottet och skatteutskottet deltog i samtalen så representationen var god, även om konkreta besked uteblev den här gången.

– Jag vet med min erfarenhet från riksdagsarbetet att det här kan vara trögryrliga frågor. Nu hoppas jag att vi med våra diskussioner har påverkat processen i rätt riktning och att man förstår hur viktigt det är att skattebefrielsen kommer på plats för att vi dels ska kunna överleva som små producenter men dels också för Sverige att som nation nå de globala miljömålen. Omställningen av de tunga transporterna är en viktig pusselbit i att få ned utsläppen av koldioxid och här spelar biogasen en stor roll, säger Jasenko Omanovic, Ordförande i HEMABs styrelse. □

Affärer som drivkraft för utveckling, innovation och ekonomisk hållbarhet

Isabell Niklasson och Marcus Tärnvik ger flera exempel på hur HEMABs övriga affärer bidrar till att hålla nere taxorna för våra kunder.

Återvinning, vatten och avlopp, elnät, fjärrvärme - och kanske biogas? Ja, det är nog vad många skulle nämna om man bad dem berätta vilka branscher HEMAB verkar inom. Dessa fem områden är också de verksamheter som är bolagets ekonomiska hörnstenar. Men ibland pratar vi om våra "övriga affärer". Vilka är dessa? Och vad betyder de för vårt uppdrag och resultat?

— När det kommer till våra övriga affärer handlar det generellt om bredband, vindkraft, tankstationer och laddstationer, berättar Marcus Tärnvik, ansvarig för Energiaffärer på HEMAB. Tidigare var även biogasen med i denna grupp men har numer lyfts upp som en huvudverksamhet efter flera års utvecklingsarbete av vår produktion i Åland.

HEMAB en motor för utveckling

De övriga nyttigheterna har alltså något mindre ekonomier där till exempel nybyggnation av vindkraft har avstannat bland annat på grund av världsläget:

— Från att ha varit en glödhet bransch är det idag alldeles för kostsamt att sätta upp nya vindkraftverk. Med de vi har landat på en plus-minus-noll-affär i princip. Men här är vi inne och gränsar till en annan roll som HEMAB har som inte handlar enbart om ekonomi utan att vi ska fungera som en dynamo för innovation och omställningar, förklarar Marcus.

I HEMABs ägardirektiv finns nämligen ett tydligt uppdrag att driva på en hållbar utveckling av samhället i kommunen. Att vi producerar el från förnyelsebara källor som vind är ett exempel - vårt arbete med laddstationer för elbilar ett annat.

— För några år sedan påbörjade vi en satsning på snabbbladdare vid Stora Coop. Det handlade inte främst om nya direkta inkomster utan om att utveckla infrastrukturen och bana väg för andra aktörer. Vår satsning har nu resulterat i nya etableringar och ger på så vis ytterligare incitament för en övergång från fossilt bilbränsle till el. Vi gör en förlust på några tusen inom affären i år - men har alltså ändå lyckats med vår uppgift, menar Marcus.

En viktig roll i nyetableringar

Isabell Niklasson, tf ansvarig för HEMABs cirkulära affärer, instämmer. Hon menar att det finns något beundransvärt i bolagets uppdrag som tillåter fler värden och aspekter än de ekonomiska:

— Utan ett konstant fokus på maximerad vinst har vi möjlighet att ha fler både breda och långsiktiga perspektiv i projekten vi är en del av. Vare sig det gäller de vi driver själva eller vid till exempel nyetableringar som nu vid Västra Saltvik och Smitingen.

Hon berättar att man även har kommit igång att kunna erbjuda en ny tjänst för miljörapportering där man hämtar farligt avfall och utför en lagstadgad miljörapportering åt kunden. En relaterad och medialt uppmärksammat typ av affär som bolaget har haft senaste åren är så kallade EU-affärer: att man bland annat tar emot asbestförorenad jord från Italien och Grekland. Hur går då detta ihop hållbarhet och långsiktighet?

En förutsättning för ekonomisk hållbarhet

Isabell förtydligar först och främst att den förorenade jorden man tar

emot innehåller ytterst små mängder asbest. Den utgör inte någon fara för vare sig människor eller miljö när den är nedgrävd på deponin i Åland. Hon lyfter att personalen har hanterat materialet utan anmärkningar och att kompetensen ökar för varje uppdrag.

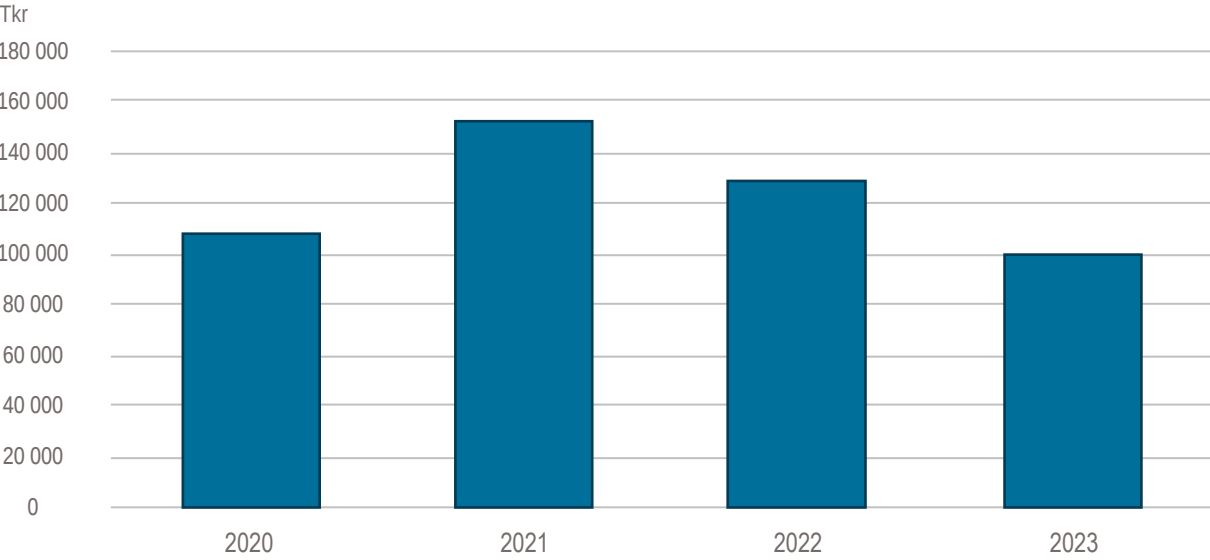
— Vår kunniga personal har utfört detta ansvarsfulla uppdrag klockrent. Vi är skickliga och ska vara stolta över det. Jag förstår att affären ändå kan sticka i vissas ögon men vi kan återigen koppla till ett ägardirektiv som styr oss: att prioritera låga priser för våra kunder, förklarar Isabell.

Hon presenterar siffror som tydligt visar EU-affärernas betydelse. Under 2023 genererade de intäkter på totalt 4 miljoner och för 2024 siktar man på 23 miljoner. Det är mer än hälften av vad man beräknar att hela fastighetsrenhållningen kommer dra in under hela året - 43 miljoner.

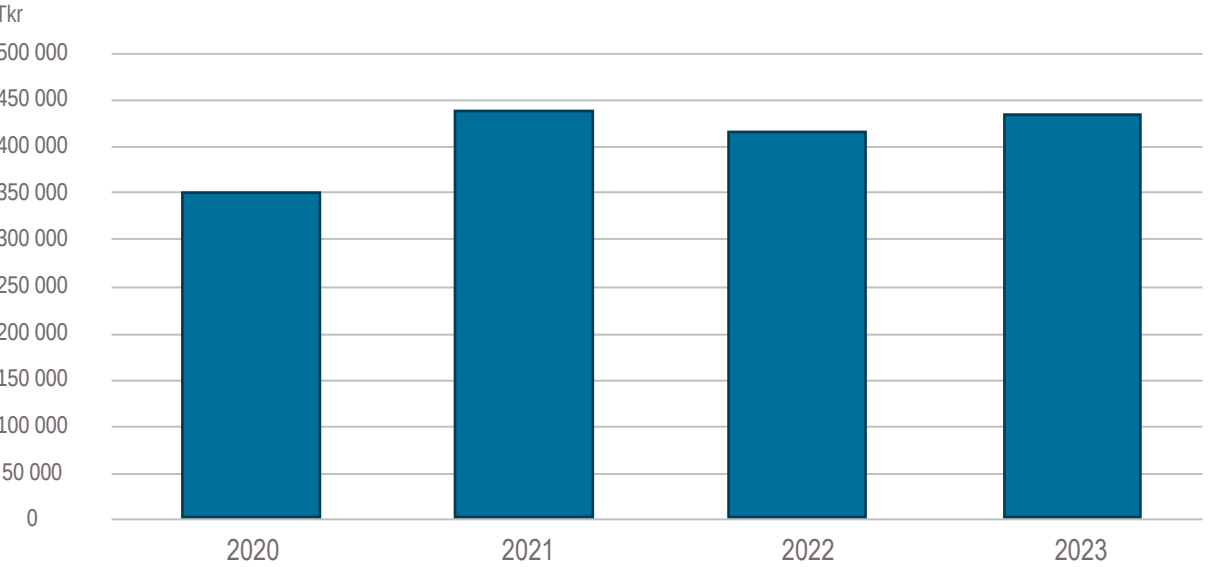
Fastighetsrenhållningen är taxefinansierad och inför 2024 fick HEMAB höja taxorna med ca 12 procent för att möta prisökningar och räntor. Däremot fortsätter man ha ett underskott inom verksamheten för att hålla nere taxorna så långt det bara är möjligt.

— Skulle vi plocka bort EU-affärerna och inte lyckas hitta andra intäkter skulle det innebära ytterligare prishöjningar för våra kunder motsvarande en taxökning på 20 procent 2024. I dessa kristider vore det svårt för många hushåll att klara av en sådan höjning på basala tjänster. Så det handlar om ekonomisk hållbarhet för både oss som bolag - och våra kunder, konstaterar Isabell.

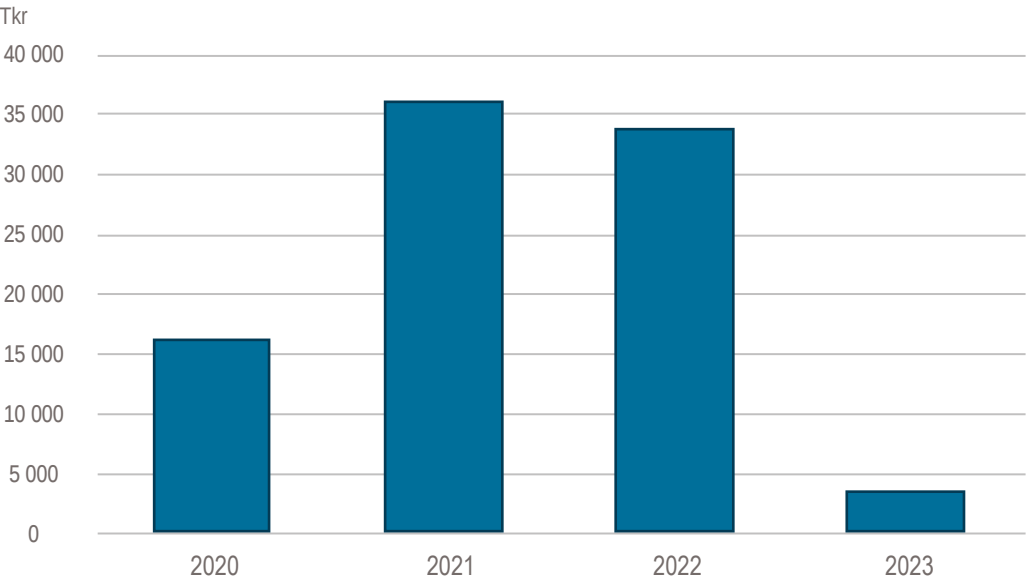
Investeringar HEMAB 2020-2023

Nettoomsättning HEMAB-koncernen i Tkr

Resultat HEMAB efter finansiella poster 2020-2023

Ett tufft år med stigande kostnader

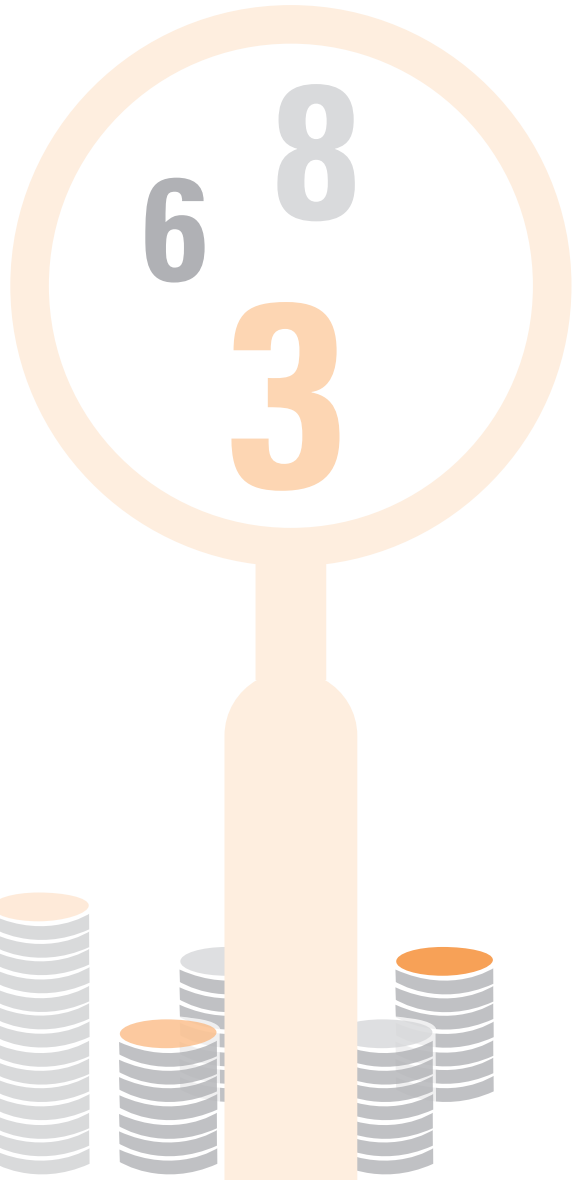
Under året har situationen i Europa fortsatt påverka oss alla på olika sätt. Så även vår verksamhet. Avskurna leveranser, en skenande inflation och förändrade förutsättningar har påverkat vår ekonomi.

Resultatet efter finansiella poster är för 2023 riktigt svagt. Vi gick in i året med en ambition om att inte höja våra taxor för att inte flytta över allt på våra kunder. Istället var tanken att vi med egna medel skulle kunna skapa ett resultat med interna åtgärder och nya affärer. Tyvärr fortsatte kostnaderna att stiga, framförallt på bränsle, samtidigt som räntor steg både snabbare och mer än beräknat. De affärer vi avtalat om kom inte heller in som förväntat.

Vi kan ändå säga att vi har skapat en bra plattform för framtiden då vi har en minskad fast kostnad att bygga vår bas utifrån.

Kostnadsutvecklingen är betydande och i vårt fortsatta arbete med att säkra våra kunders kostnader så blir det än viktigare att vi kan skapa affärer utanför de taxefinansierade verksamheterna, och samtidigt alltid ha ett ökat fokus på effektivitet i dessa.

Läs mer om våra övriga affärer på sidan 44-45.

Förvaltningsberättelse 2023

Härnösand Energi & Miljö AB, HEMAB, ägs till 100 % av Härnösands kommun. I HEMAB ingår det helägda dotterbolaget Härnösand Elnät AB, HEAB. HEMAB Elförsäljning, HEFAB, ägs till 95 % av HEMAB, 3 % av Härnösandshus och 2 % av Kommunfastigheter. HEMAB äger 40 % av aktiekapitalet i kommunbränsle i Ådalen AB. Övrig delägare med 60% är Övik Energi AB. HEMAB äger 16 % av aktiekapitalet i ServaNet AB. HEMAB äger också 11 % i Norrskan AB.

Miljö och hållbarhet

På HEMAB är vi opinionsbildare och ambassadörer vad gäller hållbar konsumtion, avfallssortering, och hållbarhet:

- Vi uppmanar till installation av egen produktion av el från förnybara energikällor som sol, vind och vatten.
- Varje år delar vi ut vindkraftpengar till lokala föreningar och organisationer som jobbar med att öka attraktionsvärdet för Härnösand, gynna friluftsliv- och naturupplevelser, rekreation eller turism.
- I vår policy kring give aways finns en paragraf om att handla hållbart. Vi undviker långa transporter genom att handla lokalt, vi undviker även material som är jungfruliga eller på annat sätt mindre bra för miljön.
- Vår biogasproduktion bidrar till att sluta kretsloppet, renare luft och mindre koldioxidutsläpp.
- Vår balanläggning för återvinningsmaterial bidrar till effektivare insamling av återvinningsmaterial samt färre och mer effektiva transporter av återvinningsmaterial.
- Vi strävar efter att få så lite restavfall och så stor utsortering av förnybart material som möjligt. Därför erbjuder vi flerbäckskär som bidrar till just detta. Det restavfall som samlas in går till förbränning i Sundsvall och blir till fjärrvärme som värmer sundsvallsborna.

Verksamheterna inom Fjärrvärme, Återvinning och Vatten, som alla återfinns i moderbolaget, bedriver tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Verksamheternas huvudsyften är att minska miljöpåverkan i samhället; Fjärrvärme genom att ta tillvara resurser som annars går till spillo, Återvinning genom att bidra till minskade mängder avfall genom förebyggande åtgärder, återbruk, återvinning och energiåtervinning samt Vatten genom att rena spillvatten som annars skulle förorena vattendrag och hav i större utsträckning.

Fjärrvärmens negativa miljöpåverkan sker främst genom utsläpp till luft av stoft, svavel och kväveoxider. Produktionen baseras i huvudsak på förnyelsebara bränslen. Tillförseln av träbränslen sker med lastbilstransporter. Gällande de rikt- och gränsvärden som gäller för verksamheterna har de hållits förutom för NOx som vi har överskridit i samband med ammoniakläckaget på Kraftvärmeverket i mars. Gränsvärdet är 100 mg/MJ och vi landade på 110 mg/MJ. Överskridandet anmäldes av oss till Länsstyrelsen.

Flera av våra anläggningar har under året haft tillsynsbesök eller periodisk besiktning av tillsynsmyndighet eller utomstående konsult. Dessa tillsynsbesök och besiktningar är återkommande kontroller av verksamheten som ska genomföras enligt lag. Det ger oss möjlighet att få externa ögon på vår verksamhet och få förslag på vilka förbättringsområden som finns, vilket är mycket positivt för oss.

Under 2023 har vi fortsatt vår väg mot en fossiloberoende fordonsflotta, genom att upphandla ytterligare en gasdriven återvinningsbil.

Ekonomi

Koncernen redovisar ett rörelseresultat på 19,1 Mkr för 2023, vilket är 20,9 Mkr lägre än föregående år. Ingången för året var att hålla nere pris- och taxeökningar gentemot kund samt en förhoppning om att de höga inflations- och kostnadsnivåerna skulle gå tillbaka samtidigt som vi skulle få nya externa deponiaffärer i en högre omfattning. Priserna har tyvärr snarare gått åt motsatt håll och på grund av olika omständigheter så har inte deponiaffärerna lyft.

Investeringarna uppgick till 82,0 Mkr, vilket inkluderar ett bidrag i förskott från Post- och Telestyrelsen (PTS) på 19,7 Mkr för framtida bredbandsutbyggnader. Brutto var investeringarna 101,7 Mkr.

Fjärrvärme

Vår produktion av fjärrvärme sker till 99 procent med förnyelsebart bränsle, återvunnen energi och torv. I processen

produceras även el som tillsammans med våra fem vindkraftverk står för cirka 30 procent av det totala elbehovet i Härnösands kommun. Vi får även tillskott i vårt fjärrvärmesystem från solfångare i Energiparken och på Folkhögskolan. Omkring 400 MWh solvärme beräknas ha levererats in i fjärrvärmenätet från Folkhögskolan, Energiparken och Absolicons solpark under året, vilket är en ökning med 100 MWh från föregående år.

Den första omgången av samrådsmöten inom Prisdialogen hölls i juni i form av tre fysiska och ett digitalt möte. Diskussionerna kring priset på fjärrvärme och hur prismodellen kan förändras var konstruktiva. I augusti hölls den andra omgången samråd. Vi gick sedan vidare med en höjning på i genomsnitt 10 procent för att täcka upp för de ökade omkostnader som bland annat kapade leveransvägar till följd av kriget i Ukraina, skenande inflation och en svag krona har bidragit till.

Under 2022 fattades beslut om att fasa ut torven som bränsle vid kraftvärmeverket. Med anledning av prisläget på och osäkerheten kring tillgången till biobränsle har beslut fattats, i dialog med våra kunder, att avvakta med utfasningen tills läget är mer stabilt. Svavelgranulatanläggningen står dock klar, vilket gör att vi kan fasa ut torven när det är lägligt i tid att göra så.

Vi har märkt av ett fortsatt högt tryck på nyanslutningar till fjärrvärmenätet. Under 2023 har vi haft 20 nyanslutningar, vilket är en bra siffra. Att allt fler vill ha en trygg och stabil uppvärmningsform har blivit tydligt under den senaste tiden då elpriserna har fluktuerat kraftigt. Ingen kund valde heller under 2023 att avsluta sin fjärrvärmetservice hos oss.

Normalt tar HEMAB betalt för hämtning av ris och sly, men under en kampanjperiod sommaren 2023 var det kostnadsfritt för alla privatpersoner och företag i Härnösands kommun. Minskade transporter och mer bränsle till kraftvärmeverket är positiva effekter av detta.

Blicken
framåt
Per Mellberg, vd

Efter 11 år på HEMAB valde jag 2018 att avsluta min anställning och utvecklas på en annan arbetsplats. Sedan dess har jag arbetat i olika ledande roller på Schneider Electric, som är ett globalt företag inom energihantering och automation. Nu är jag tillbaka på lokal nivå och ser fram emot att ta med mina nya erfarenheter in i HEMAB.

Att tänka hållbarhet är en självklarhet, för mig personligen och som vd för HEMAB. Både hur vi som företag kan jobba mer hållbart och hur vi kan hjälpa våra kunder bli mer hållbara. Det är själva grunden i hur jag ser vårt uppdrag. Vi ska även vara en hållbar arbetsgivare som får våra medarbetare att utvecklas, och därigenom utvecklar vi hela bolaget i att möta framtidens utmaningar tillsammans med våra kunder. En framgångsfaktor i det arbetet är att få HEMAB att bli en än mer mångkulturell, jämställd och inkluderande arbetsplats. Det skapar inte minst delaktighet bland vår personal vilket kommer vara berikande både för oss själva men också för vårt uppdrag.

Långsiktigt hållbart

Vi ska driva långsiktigt hållbara affärer där vi blickar framåt och med hänsyn till en föränderlig omvärld är beredda på vad framtidens utmaningar består i, i den mån det är möjligt. Klimatförändringar, världsekonomin och säkerhetsläget är såklart sådant som även påverkar vår verksamhet och är frågor vi behöver förhålla oss till. Detta tillsammans med våra kunders ökande förväntningar på innovativa och smarta lösningar. En del av samtidens utmaningar ligger i informationssäkerhet. Information och manipulation av sådan är ett hot som behöver adresseras och hanteras, något vi arbetar intensivt med.

Blicken mot samtiden och framtiden

Under 2024 kommer vi fortsätta vårt arbete för ett hållbart Härnösand i såväl vårt dagliga arbete som i projektform. Ombyggnationen av Kattastrands reningsverk är en av de större investeringarna i företagets historia, och tillsammans med utvecklingen av biogasanläggningen i Åland är detta två av våra större projekt som ni kommer få höra mer om i takt med att de fortskrider.

Per Mellberg, vd

Vatten

Det nya reningsverket i Norrstig, som ersätter det som brann 2022, driftsattes under senare delen av 2023.

Vi har fortsatt arbetet med en kontinuitetsplan för dricksvatten, som ska säkerställa vattenleveranser vid händelse av störningar.

En arbetsgrupp har formats tillsammans med kommunen som gemensamt jobbar med en nödvattenplan. Detta för att säkerställa att berörda hushåll och samhällsviktiga verksamheter får tillgång till dricksvatten ifall den ordinarie dricksvattdistributionen via ledningsnätet inte fungerar.

Ett delegationsbeslut har kommit till oss från samhällsförvaltningen där vi fått i uppdrag att utreda och föreslå nya verksamhetsområden för dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Vi ska i samband med detta även utreda justering av taxa för dessa verksamhetsområden så att det finns kostnadstäckning inom respektive vattentjänst. Målet är en mer rättvis dagvattentaxa samt att det kommer ställas hårdare krav på rening i framtiden, och vi vill vara förberedda på detta.

Under 2022 initierade vi ett projekt för behandling och förädling av avloppsslam och detta har fortsatt under 2023. Även här förväntar vi oss att det inom en snar framtid kommer ställas strängare krav på resursåtervinning och minskad spridning av föroreningar från slam.

I oktober 2022 upptäcktes en läcka på spillvattenledningen i Nattviken, orsakad av nötning mot berg på botten. Tyvärr upptäcktes även mycket föroreningar i vattnet och på botten kring röret, vilket är en indikation på att vårt uppströmsarbete med att upplysa om vad som ska och inte ska spolas ner i avloppet fortfarande är högaktuellt. Saneringen efter läckan slutfördes 2023 och ett bottenområde på 90 meter norrut och totalt 210 meter söderut in i kanalen sanerades.. Det var länge sedan botten i Nattviken var så ren.

Vi följer reinvesteringsplanen för gamla VA-ledningar och jobbar aktivt med att prioritera de ledningar som av olika anledning löper störst behov för ombyggnation. Under kommande år höjer vi reinvesteringtakten ytterligare för att möta behovet av upprustning/utbyte av det stora antalet ledningar som lades ner under 1950-och 60-talen.

Återvinning

Förberedelserna inför kommunernas övertagande av samlingsansvaret för förpackningar 2024 har fortsatt under 2023 och en plan för att justera fördelningen i befintliga fyrfackskärl har också gjorts upp i ett steg att ytterligare utöka sorteringen och minska mängden restavfall.

Betalningsfrekvensen från företag är fortfarande låg på våra återvinningscentraler, något vi fortsatt arbeta med att förbättra under året, bland annat genom direktkontakter. Våra observationer och samtal med personal på anläggningarna vittnar om att vi fortfarande förlorar stora intäkter på grund av den låga betalningsfrekvensen.

Under 2023 har vi fortsatt ta emot asbest från Italien och Grekland. Totalt har vi tagit emot ca 10 241 ton förorenad jord, varav 1 742 ton förorenad jord innehållande cirka 3 procent asbestfibrer. Detta är en betydligt mindre mängd än vi räknat med. Anledningen är att Naturvårdsverket inte har haft tillräckligt med handläggare för att hantera alla ärenden och därmed har även vår verksamhet påverkats.

Insamlingen av textilier har fortsatt vid Härnösands kretsloppspark under 2023. Totalt samlades 34,2 ton in. Överlag har trenden de senaste åren varit att mängden restavfall fortsätter minska och att utsorteringen av förpackningar ökar, vilket är glädjande.

Vi fick LONAbidrag* till att göra en förstudie om anlägga våtmark vid Norrstig, som lakvatten från Åland skulle gå till. Eftersom det kunde finnas sulfidjord i området (vilket skulle fördyra anläggandet), genomfördes en provtagning av marken. Projektet ska slutredovisas till Länsstyrelsen senast 31 mars 2024.

Den officiella öppningen av Andra chansen i Återbruket på Kretsloppsparken, där vi säljer bland annat fungerande elektronik, skedde i början av 2023.

Även i år uppmärksammade vi lupinbekämpardagen den 6 juni. Vi uppmanade fastighetsägare att kapa och förpacka sina lupiner, och andra invasiva växter, samt informerade om hur dessa ska hanteras och fraktas för att göra så liten skada som möjligt.

Under hösten genomfördes en plockanalys av avfallet från ett område med hushållsnära insamling och ett område

utan. Resultatet visade tydliga fördelar med att ha fastighetsnära insamling av förpackningar.

Under året invigdes även Panta mera-maskinen på kretsloppsparken. Den kan ta emot stora mängder pant på kort tid och det var uppenbart att det var ett välkommet tillskott. Under de 3,5 månader som maskinen har varit aktiv har inte mindre än 425 000 förpackningar samlats in i den.

Första helgen i december var vår populära julbytdag tillbaka och välbesökt även denna gång. Totalt samlades 2 625 kronor in genom frivilliga gåvor. Hela summan går som vanligt till välgörande ändamål.

Elnät

Under året har ett flertal investeringsprojekt genomförts, dels vad gäller vädersäkring av högspänningsnätet, där luftledningarna bytts ut mot markförlagd ledning, och dels att gamla markförlagda högspänningsledningar har bytts ut på grund av ålder och ökat effektbehov.

Ett antal luftledningarna på lågspänningsnätet har också markförlagts och ett slingmatningsprojekt för att säkerställa möjlighet till rundmatning har genomförts. Underhållsbesiktningar och röjning av kraftledningsgator har genomförts enligt plan.

Under första halvan av 2023 fanns ett fortsatt behov av extraresurser för så väl dokumentation som arbetet med nyanslutningar och andra kundärenden.

Under året har två elkraftsingenjörer, en elmontör samt en elnätschef anställts, vilket har stärkt upp organisationen betydligt och minskat behovet av externa resurser.

Trots vissa hinder på vägen i form av försenade leveranser ligger vi i fas med byten av elmätare. Planen är att alla ska vara bytta tredje kvartalet 2024, men vi har till årsskiftet på oss innan lagkravet träder i kraft.

En kund fått bygglov för ett större batterilager på Saltvik. Vi har därför startat en utredning för att se om vi har kapaciteten att ansluta detta till vårt elnät.

Flera större anslutningar har gjorts under 2023: snabbbladdare har installerats vid OK/Q8 på Kaptensgatan, Teslaladdare har installerats vid Coop, en serverhall i Utansjö har anslutits och Riksarkivet har

en tillfällig elanslutning vid sitt bygge på Saltvik.

Vi kan se ett fortsatt stort intresse för och efterfrågan på solceller och liknande installationer.

Avbrottsstatistiken för 2023 ser bra ut historiskt. Dock är den något sämre än året innan då vi låg på 35 minuter per kund och år mot årets 41 minuter per kund och år.

Elförsäljning

Elmarknaden har för vår del varit lite lugnare under 2023 än vad som var fallet för 2022. Den är dock fortfarande väldigt aktuell och får fortsatt mycket medial uppmärksamhet. Den förändring som skedde i slutet av 2022 var att ursprungsgarantierna steg i pris från en nivåer där det varit gratis med förnyelsebar el till att det blev en tydlig skillnad mellan olika avtal. Det kom även produkter som till exempel fossilfri el, som också fick en marknad. I vårt uppdrag ligger dock i grunden HEMABs miljöprofil och vi fortsätter tillsvidare att sälja endast förnyelsebar el.

Vår profil ligger inte i att ha lägst pris, utan att finnas nära och erbjuda el från förnybara energikällor. Dock erbjuder vi väldigt konkurrenskraftiga priser på fasta avtal och ligger nästan varje vecka bland de lägsta i jämförelse med andra elleverantörer när det gäller förnyelsebara fastprisavtal.

Prisökningen på ursprungsgarantier påverkade under första kvartalet negativt, då den del vi fått från HEMABs egen produktion inte räckte till den levererade volym som Elförsäljning hade sålt. Därav var vi tvungna att köpa kompletterande volym på marknaden till ett då, för tillfället, högt pris. På grund av detta så fick HEMAB Elförsäljning ta en kostnad på 2,3 Mkr för 2022. Tack vare ett aktivt arbete och växande volymer så har vi trots allt lyckats skapa ett bra resultat för 2023. Antalet avtal har under 2023 ökat med 5,2 procent och volymen har ökat med 21,5 procent.

Med detta visas återigen att elförsäljningen är en viktig, om än liten, pusselbit i HEMAB-koncernen för att nå det övergripande avkastningsmålet på 3 procent över tid.

Biogas/fordonsgas, vindkraft, bredband, laddstationer

Biogas

Bufferttanken och den nya röt-kammaren vid biogasanläggningen driftsattes i början av 2023. Dessa ska bidra till en jämnare och mer driftsäker produktion med större redundans.

Samarbetet kring matavfall med Jämtland Härjedalen har fortsatt genom att vi håller en tät dialog för att hitta goda samarbeten när deras anläggning är på plats. Arbetet med att skapa samarbetsavtal med fler kommuner fortsatte också under 2023 och resulterade i att vi tecknade avtal med kringliggande kommuner för mottagande av deras matavfall.

Den ansökan som gjordes om stöd från Klimatklivet/Industriklivet för produktion av flytande biogas (LBG) vid Ålands Återvinningsanläggning beviljades för att anpassa slutdatumet till dess att förvätningsanläggningen är på plats.

I april tecknades en avsiktsförklaring med Alltank om att köpa all producerad volym flytande biogas från HEMAB. De har också för avsikt att sköta stationsdriften och distributionen till de tankställen som behöver uppföras. Nu återstår arbetet med att hitta finansiering för omställningen, tillsammans med jakten på ännu mer organiskt avfall för att öka produktionen. Vi har kapacitet att ta hand om och göra biogas av ännu större avfallsmängder än idag. Därför uppmanar vi de verksamheter som idag hanterar sitt organiska avfall på annat sätt att kontakta oss. Det är bara tillsammans vi kan möjliggöra omställningen till fossilfria transporter i vår region och vi står redo att bidra till möjliggörandet av detta.

Biogödsel

Biogödseln som bildas i samband med framställningen av biogas har bra näringsvärden och har ett mycket lågt innehåll av föroreningar. Sedan slutet av 2022 arbetar vi med att få fram en så attraktiv gödsel- eller jordförbättringsprodukt som möjligt. Detta arbete har fortsatt under 2023 med en extern förstudie som visat att det finns stora vinningar i att göra något med produkten. Ett inriktningsbeslut väntas komma under 2024 hur vi ska gå vidare.

Vindkraft

Vindkraften har gjort ett bättre resultat än väntat under 2023 och landar eko-

nomiskt över budget. Produktionen har dock varit lägre än budget. Tillgängligheten har varit något lägre än normalt och ligger på 94 procent för året som gått.

Vi fick inte mindre än 28 ansökningar om vindkraftpengar och av dessa beviljades nio bidrag på totalt 462 000 kronor. Bland projekten som beviljades medel finns bland annat upprustning av volleybollplaner på Smitingen, underhåll av skoterleder i Högsjö, bredare spångar på Fälleberget och grillplats vid Fällestugan.

Bredband

Bredbandsutbyggnaden har fortsatt under 2023 inom områdena Hov-Barsviken-Malviken och Hälledal-Judeby. Vi har under året anslutit totalt 317 lägenheter och 97 villor. Utöver detta sju företag. De bidrag som HEMAB har sökt från PTS (Post och Telestyrelsen) via ServaNet, har beviljats.

Laddstationer

Vi ser en tydlig upptrend för laddningar under 2023, trots att fler aktörer har kommit in på marknaden.

Medarbetare

Stort fokus under 2023 har varit på kultur- och värdegrundsarbete inom bolaget. Det har varit ett omfattande arbete som präglats av delaktighet, inflytande och transparens. Varje medarbetare har fått vara med och bidra till vad vi anser är viktigt att ha med i en värdegrund.

Detta har sedan sammanfattats till en gemensam värdegrund och uppförandekod som i slutet av 2023 beslutades i styrelsen och inrättades inom organisationen. När vi nu tagit fram en uppförandekod kommer arbetet framåt fokusera på hur vi använder den i vår vardag.

Framtagandet av uppförandekoden har tydliggjort hur HEMAB vill arbeta med delaktighetsmodellen och att allas inflytande är viktigt för att vi ska få en drivkraft framåt.

Delaktighet var även tanken då vi utvecklade vårt intranät IDA under året som gick. Ett tydligare upplägg på innehållet, en uppräskning av gränssnittet och möjlighet att gilla nyheter och kommentera dessa, är några av sakerna som utgör den ansiktslyftning som gjordes i syfte att främja en positiv kultur och delaktighet. HEMAB fortsätter arbeta med utbildningarna Att leda utan att vara chef samt Ny som chef i syfte att stärka upp ledarskapet i organisationen.

Under året har vi haft tio nyanställningar, medan andelen avgångar har varit högre - nitton medarbetare, inkluderat pensions-avgångar. På grund av rådande situation i omvärlden ser vi att vi har något svårare att rekrytera specialistroller. Vi är därför väldigt beroende av att vårt varumärke är så attraktivt som det går.

Vi har ökat andelen kvinnor jämfört med förgående år, vilket vi ser väldigt positivt på. Fokusområden kommande år är att fortsätta öka andelen kvinnor samt att öka mångfalden inom bolaget.

Vi erbjuder avgångssamtal för dem som väljer att gå vidare från sina karriärer inom HEMAB och utifrån de kan vi konstatera att det finns en mängd olika orsaker till att folk slutar. Det är svårt att ge en generell bild. En förändring vi kan se är att pendlingsavståndet spelar in och att vi behöver se över hur vissa uppdrag är organiserade. Karriärsutvecklingen är mest lockande när en medarbetare väljer att gå vidare. Genomgående kommer det fram i samtalen att våra medarbetare upplever sig uppskattade inom bolaget och har erbjudits utvecklingsmöjligheter, vilket också har bidragit till dennes ökade kompetens och möjlighet att gå vidare i karriären.

Frisknärvaro

För att undvika längre frånvaro inom bolaget arbetar vi med hälsosamtal. Avsikten är att i tidigt skede kan motarbeta ohälsa och upptäcka tidiga signaler om något behöver åtgärdas för medarbetaren. Efter fyra korta sjuktillfällen under en 12-månadersperiod träffas chef och medarbetare för att prata om medarbetarens tillstånd. Det ger även möjlighet för chef att komma närmre medarbetaren och denna relation uppskattas.

Vi kan se att sjukfrånvaron har minskat på HEMAB, vilket vi ser som en effekt av att eventuella problem har fångats i tid. Det är troligen även en effekt av möjligheten till platsoberoende arbete. En ytterligare anledning vi ser är att över-tidstimmarna inom bolaget minskat. Vi har inte någon medarbetare som arbetar över 200 timmar.

Sommarjobbare och semestervikarier

Varje år tar vi emot ett stort antal sommarjobbare och semestervikarier. Vi brukar även ta emot ett stort antal praktikanter av olika sort varje år, så även under 2023.

När vi anställer sommarjobbare får de gå igenom hela det vanliga förfarandet från arbetsintervju till anställning. Ett sommarjobb är många gånger den första kontakten med arbetslivet och därför tror vi att detta är en viktig del av sommarjobbet, och att lära sig hur det fungerar på en arbetsplats.

Utveckling

Utvecklingsavdelningen har fokuserats främst på områdena handlingsplan för bättre arbetsmiljö, informationssäkerhet samt organisation och struktur.

Handlingsplansarbetet avslutades 2023-08-31 och då hade en rad åtgärder genomförts. Vissa aktiviteter avslutades och vissa andra fortsatte i ordinarie verksamhet. Högfrekventa psykosociala arbetsmiljökartläggningar, systematiskt återkommande samverkansmöten och framtagande av uppförandekod är exempel på aktiviteter som införts och fortlever.

Synergieffekterna av ovanstående aktiviteter har också kunnat märkas inom det omfattande arbetet med informationssäkerhet som påbörjades under mars 2023 med sikte på NIS2-direktivets införande i oktober 2024. I arbetet har också Digital Utveckling fått ansvara för en ledande roll inom kartläggningar, klassningar och uppdatering av ledningssystemet och dess processer.

Arbetet har också inneburit att Utvecklingsavdelningen behövt skapa strukturer för arbetet såväl internt i avdelningen som externt mot bolagets övriga verksamheter. Hur supportärenden hanteras, återkoppling och dokumentation samt identifiering av framtida satsningar är exempel på organisatoriska insatser som gett en tydligt positiv effekt.

Teknisk utveckling

Inom Teknisk Utveckling har ett flertal reinvesteringsprojekt genomförts under 2023 och detta inom samtliga ledningsområden.

Stort fokus har legat på att hitta arbets-sätt för att möta högre krav på verksamheten. Målet är att projekten som genomförs av HEMAB ska hålla högre kvalitet vad gäller både tidplaner, kompetenser och ekonomi. Den förtydligade strukturen har resulterat i ett klargörande av resursbehov och i slutet av 2023 påbörjades planeringen för projektgenomförande under 2024.

Övrigt

Årets julgåva på 10 000 kronor gick 2023 till Hope Friends som drivs av Sophie Galin med målet att hjälpa utsatta familjer och individer som av olika skäl har det svårt ekonomiskt. Även pengarna som samlades in under julbytdagen på kretsloppsparken tillföll Hope Friends.

Framtiden

Under 2024 ska samtliga villor och fritidshus som inte redan har fyrfackskärl få det. De som redan har fyrfackskärl kommer att få facket omfördelade, bland annat så att facket för restavfall blir mindre och utrymmet för plast- och pappersförpackningar ökar. Detta för att dels tillmötesgå vår kunders önskemål om mer utrymme för dessa avfallsslag men även för att mängden restavfall minskar, vilket är positivt. Mindre utrymme för restavfall hoppas vi även ska öka incitamentet att sortera ännu bättre.

Inom elförsäljning visade vi återigen ett stabilt resultat och målsättningen är att bibehålla det under kommande år.

Under 2024 kommer ut- och ombyggnaden av Kattastrands reningsverk fortskrida.

2024 kommer vi på elnätsområdet fortsätta med investeringsprojekt i tätorten. Projekten kring förädling av biogödseln fortsätter under 2024, liksom mottagandet av asbest från Italien och Grekland.

Vi vill fasa ut den lilla del fossil olja vi använder i kraftvärmeverket och istället gå mer mot bioolja. Därför kommer vi under 2024 provelda en äldre oljepanna med bioolja för att se om det är möjligt att konvertera den till detta.

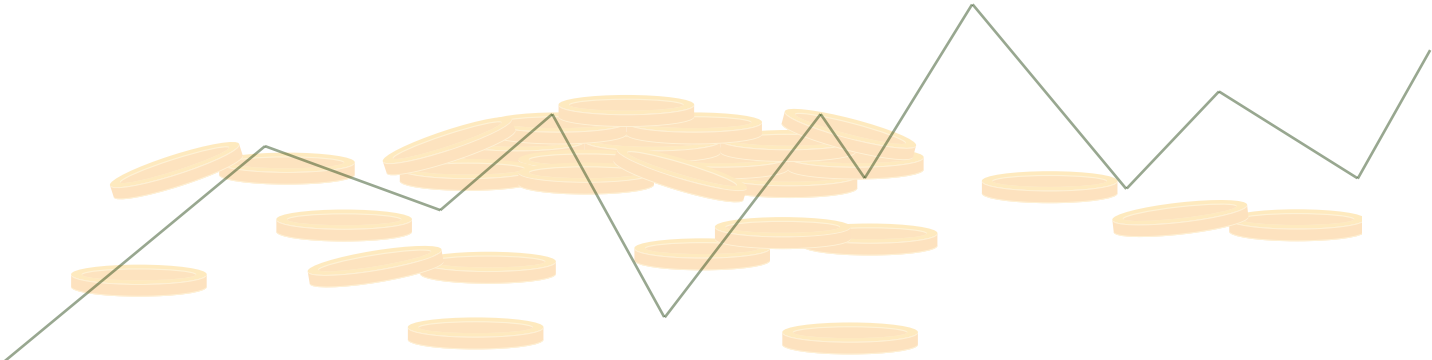
De bidrag som HEMAB har sökt från PTS (Post och Telestyrelsen) via Serva-Net, har beviljats och kommer att bidra till fortsatt utbyggnad av fibernätet under 2024-2026. Bidragen ligger på totalt 19,7 miljoner kronor och kommer att beröra områdena Överskog-Mörtsal, Södra Härnön och Ramsjö-Sela.

Arbetet med en kontinuitetsplan för dricksvatten fortsätter och arbetet tillsammans med kommunen för en nödvattenplan fortsätter också framåt.

Saxat ur årsredovisningen

Fullständig årsredovisning finns tillgänglig på vår webb www.hemab.se efter årsstämman den 14 maj 2024.

	Not	2023	2022
RESULTATRÄKNING KONCERNEN			
Tkr	I		
Nettoomsättning	4	435 825	417 707
Aktiverat arbete för egen räkning		1 100	1 016
Övriga rörelseintäkter		40 574	40 683
		477 499	459 406
RÖRELSENS KOSTNADER:			
Råvaror och förnödenheter		– 197 470	– 120 941
Övriga externa kostnader	5	– 86 187	– 126 733
Personalkostnader	6	– 99 971	– 91 227
Av- och nedskrivning av materiella och immateriella anläggningstillgångar		– 74 752	– 80 442
Summa rörelsens kostnader		– 458 380	– 419 343
Rörelseresultat		19 120	40 064
RESULTAT FRÅN FINANSIELLA POSTER:			
Resultat från andelar intresseföretag och gemensamt styrda företag	7	– 240	– 348
Resultat från övriga företag som det finns ett ägarintresse i	8	1 224	2 480
Övriga ränteutgifter och liknande resultatposter	9	1 675	329
Räntekostnader och liknande resultatposter	10	– 18 202	– 8 705
Summa resultat från finansiella poster		– 15 543	– 6 243
Resultat efter finansiella poster		3 576	33 820
Uppskjuten skatt	11	– 929	– 6 744
Årets resultat		2 647	27 076

BALANSRÄKNING KONCERNEN

Tkr	Not	2023	2022
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Byggnader och mark	12	120 565	127 556
Maskiner och andra tekniska anläggningar	13	974 243	962 677
Inventarier, verktyg och installationer	14	123 562	125 022
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	15	92 670	88 622
Summa materiella anläggningstillgångar		1 311 040	1 303 889
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag	16. 17	—	240
Andra långfristiga värdepappersinnehav	18	2 381	2 381
Uppskjutna skattefordringar	19	6 082	6 489
Summa finansiella anläggningstillgångar		8 463	9 110
Summa anläggningstillgångar		1 319 503	1 312 999
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
VARULAGER			
Råvaror och förnödenheter	20	15 146	10 998
Summa varulager		15 146	10 998
KORTFRISTIGA FORDRINGAR			
Kundfordringar		62 163	73 130
Aktuella skattefordringar		2 031	2 062
Övriga fordringar		3 068	3 065
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	21	66 078	59 894
Summa kortfristiga fordringar		133 340	138 151
KASSA OCH BANK			
		19 065	5 594
Summa omsättningstillgångar		167 551	154 743
Summa tillgångar		1 487 054	1 467 742
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL			
Aktiekapital	22	40 100	40 100
Reserver		10 000	10 000
Annat eget kapital inkl årets resultat		328 787	326 177
Summa eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare		378 887	376 277
Innehav utan bestämmande inflytande		285	248
Summa eget kapital		379 172	376 525
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar uppskjuten skatt	19	108 357	107 963
Uppskjuten skatteskuld	19	426	298
Övriga avsättningar	23	38 418	39 065
Summa avsättningar		147 201	147 325

	Not	2023	2022
LÅNGFRISTIGA SKULDER			
Skulder till kreditinstitut	24. 25	571 000	497 250
Övriga skulder		—	22 986
Summa långfristiga skulder		571 000	520 236
KORTFRISTIGA SKULDER			
Checkräkningskredit		—	4 654
Skulder till kreditinstitut		253 600	287 614
Leverantörsskulder		21 592	29 051
Övriga skulder		26 156	27 527
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26	88 333	74 811
Summa kortfristiga skulder		389 681	423 656
Summa eget kapital och skulder		1 487 054	1 467 742

KASSAFLÖDESANALYS KONCERNEN

Tkr	Not	2023	2022
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Resultat efter finansiella poster		3 576	33 820
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	27	74 415	82 586
Betald skatt		31	—
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		78 022	116 406
FÖRÄNDRING I RÖRELSEKAPITAL			
Förändring av varulager och pågående arbeten		— 4 148	— 3 901
Förändring av kundfordringar		10 967	— 53 088
Förändring av kortfristiga fordringar		— 6 187	— 11 383
Förändring av leverantörsskulder		— 7 459	— 5 046
Förändring av kortfristiga skulder		3 017	6 361
Kassaflöde från den löpande verksamheten		74 212	49 349
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investeringar materiella anläggningstillgångar		— 81 972	— 130 431
Kassaflöde från investeringsverksamheten		— 81 972	— 130 431
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Upptagna lån		60 000	80 000
Amortering av lån		— 38 769	— 18 824
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		21 231	61 176
Årets kassaflöde		13 471	— 19 906
Likvida medel vid årets början		5 594	25 501
Likvida medel vid årets slut	28	19 065	5 595

**HÄRNÖSAND
ENERGI & MILJÖ**

— Du kan lita på oss! —

www.hemab.se

facebook.com/hemabharnosand